

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

Resim Anasanat Dalı

SANAT PRATİĞİNDE YALNIZLAŞMA VE İZOLASYON KAVRAMLARI

Önay Yeniçeri

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2025

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

Resim Anasanat Dalı

SANAT PRATİĞİNDE YALNIZLAŞMA VE İZOLASYON KAVRAMLARI

Önay Yeniçeri

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2025

SANAT PRATİĞİNDE YALNIZLAŞMA VE İZOLASYON KAVRAMLARI

Danışman: Doç. Zuhul BAYSAR BOERESCU

Yazar: Önay YENİÇERİ

ÖZ

Yalnızlık ve izolasyon terimleri, tarih boyunca insan var oldukça hayatta yer bulmuştur. İnsan, hissedebilen ve düşünebilen biri olarak yalnızlık durumunu yaşayıp anlamlandırıp sanata dönüştürmüştür. Bu durum, yalnızlık ve izolasyon olgularını ifade edebilme özgürlüğünü ortaya çıkarmıştır. Sanatçılar kendilerini plastik sanatlar, müzik, kavramsal çalışmalar ve ilişkisel sanat ile yalnızlık üzerine kavramlarını dile getirmişlerdir. Bir ifade biçimi olarak sanat, insanlık için her zaman önemli bir yere sahip olmuş ve sanatçılara kendilerini birçok alanda ifade etme olanağı sağlamıştır. Yalnızlık kişinin çevresinden kopuk iç dünyaya odaklanmasını simgeler ve dış dünyadan soyutlanmışlık anlamına gelir. Sanatçı yalnızlıkla yüzleştiği sırada, deneyimlerini sanat eserine aktarır ve yansıtır. Eserlerde yalnızlık kavramı, karanlık izole figürler ve koyu tonlar ile betimlenir.

Bu araştırmanın amacı, yalnızlık ve izolasyon kavramlarının toplumsal ilişkiler üzerinde, hayatımızdaki yerini anlamlandırıp nasıl dönüştürülebileceği üzerine tartışılmıştır. Bu kavramların sadece kişide değil mekânda da yalnızlık ve izolasyon duygularıyla karşılaşabileceğimize yoğunlaşmıştır. Bu iki kavramın sanattaki yansımaları tartışılmıştır. Bu tez çalışmasında yalnızlık ve izolasyonun sanat pratiğindeki yansımaları incelenmiş, bu konuların sanatçılar tarafından nasıl ele alındığını ve izleyiciyle nasıl bir bağ kurduğunu keşfetmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, sanatın yalnızlık ve izolasyon gibi karmaşık duyguların anlaşılmasına nasıl katkı sağladığını anlamayı hedeflemektedir. Tezin sonunda, ortam odaklı bir sanat çalışmasıyla araştırmanın sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Sanat, Yalnızlık, İzolasyon, Sıkışmışlık, Mekân.

THE CONCEPTS OF ISOLATION AND ISOLATION IN ART PRACTICE

Supervisor: Doç. Zuhâl BAYSAR BOERESCU

Author: Öney YENİÇERİ

Abstract

The terms loneliness and isolation have always been present in human life throughout history. As a person who can feel and think, humans have experienced and understood the state of loneliness and transformed it into art. This situation has revealed the freedom to express the concepts of loneliness and isolation. Artists have expressed their concepts on loneliness through plastic arts, music, conceptual works and relational art. Art as a form of expression has always had an important place for humanity and has provided artists with the opportunity to express themselves in many areas. Loneliness symbolizes a person's focus on their inner world, disconnected from their surroundings, and means isolation from the outside world. When an artist faces loneliness, they transfer and reflect their experiences into their artwork. The concept of loneliness is depicted in the works with dark isolated figures and dark tones.

The purpose of this research is to discuss how the concepts of loneliness and isolation can be transformed and interpreted in social relations and in our lives. It is focused on the fact that we can encounter feelings of loneliness and isolation not only in people but also in places. The reflections of these two concepts in art are discussed. This thesis examines the reflections of loneliness and isolation in art practice, and aims to discover how these issues are addressed by artists and how they connect with the audience. It also aims to understand how art contributes to the understanding of complex emotions such as loneliness and isolation. At the end of the thesis, the research has been concluded with an art study focused on the environment.

Keywords: Art, Loneliness, Isolation, Stuckness, Space.

TEŞEKKÜR

Sevgili hocam Zuhal Baysar Boerescu;
Her zaman sabırlı, anlayıőlı ve teşvik edici yaklaőımınızla bana ilham verdiniz. Sorularımı yanıtlarken gösterdiğiniz titizlik, beni doğru yönlendirdi ve bu tezi başarıyla tamamlamama katkı sağladı. Yardımlarınız için minnettarım.

Sevgili Ailem, yaşadığımız tüm zorluklara rağmen bu süreç boyunca bana gösterdiğiniz sabır, sevgi ve destek için sonsuz teőekkürlerimi sunarım. Yanımda olduğunuz için her zaman güçlü hissettim ve bu tezimi tamamlama yolunda bana ilham verdiniz.

Çalıőtığım yerde, izin konusunda bana destek olan Muhammet Ali Ateő'e, Bana ilham veren Betül Özcan Yüzgeç'e her zaman yanımda oldukları için çok teşekkür ediyorum...

En büyük teőekkürüm tüm zorluklara rağmen pes etmeyen kendime ve yol arkadaőım Evren'e...

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

ÖZ	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	iv
GÖRSEL DİZİNİ.....	v
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM: YALNIZLIK VE İZOLASYON KAVRAMLARI.....	3
1.1. Sanat Pratiğinde Yalnızlık ve izolasyonun etkileri.....	3
1.2. Yalnızlık Teması ve Sanatsal Yansımaları.....	11
2. BÖLÜM: MEKAN VE YALNIZLIK İLİŞKİSİ.....	22
2.1. Terk edilmiş mekânların sessizliği : Yalnızlık ve içsel yansıma.....	23
2.2. Terk edilmiş anılar.....	27
3. BÖLÜM: YALNIZLIĞA BİR İZ BIRAK.....	34
SONUÇ.....	53
KAYNAKÇA.....	56
YAYINLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	57
ETİK BEYAN.....	59
YÜKSEK LİSANS TEZİ ORJİNALLİK RAPORU.....	60
MASTER'S THESIS ORIGINALITY REPORT.....	61

GÖRSEL DİZİNİ

Görsel 1. Leonardo Da Vinci, Vahşi Doğada Aziz Jerome, 1490.....	7
Görsel 2. Edvard Munch, Saint-Cloud'da Bir Gece, 1890.....	8
Görsel 3. Constance Marie Charpentier, Melankoli, 1801.....	9
Görsel 4. Lord Fredic Leighton, Yalnız, 1890,.....	9
Görsel 5. Salvador Dali, Yalnızlık, 1931,.....	10
Görsel 6: Nuri İyem, Ağıt, 1975-76,.....	13
Görsel 7. Edward Hopper, Felsefeye Yolculuk, 1959,	14
Görsel 8. Edward Hooper, Otomatik, 1927,	15
Görsel 9: Neşe Erdok, Affet Beni, 2007,.....	16
Görsel 10: Frida Kahlo, İki Frida, 1939,.....	17
Görsel 11. Önay Yeniçeri, Ütopyaalar Güzeldir, 2023,	18
Görsel 12. Önay Yeniçeri,, Yalnızlığın döngüsü, 2023,.....	19
Görsel 13. Önay Yeniçeri, İsimsiz, 2023,	20
Görsel 14: Neşe Erdok, Vapur Masalları, 2006,.....	25
Görsel 15. Anselm Kiefer, Baş Rahibe, 1985-89,.....	28
Görsel 16. Cornelia Parker, Soğuk Karanlık Madde: Patlamış, 1991,.....	29
Görsel 17. Cornelia Parker, Soğuk Karanlık Madde: Patlamış, 1991,.....	30
Görsel 18. Önay Yeniçeri, Terk edilmiş anılar, 2023,	31
Görsel 19. Önay Yeniçeri, Terk edilmiş anılar, 2023,	32
Görsel 20. Önay Yeniçeri, Geçmişin İzleri, 2023,.....	35
Görsel 21. Önay Yeniçeri, Geçmişin İzleri, 2023,.....	35
Görsel 22. Önay Yeniçeri, Geçmişin İzleri, 2023,.....	36
Görsel 23. Önay Yeniçeri, Geçmişin İzleri, 2023,.....	36
Görsel 24. Önay Yeniçeri, Yalnızlığın eli, 2024,.....	38
Görsel 25. Önay Yeniçeri, Yalnızlığın eli, 2024,.....	38

Görsel 26. Önay Yeniçeri, Yalnızlığın eli, 2024,.....	39
Görsel 27. Önay Yeniçeri, Yalnızlığın eli, 2024,.....	39
Görsel 28. Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024,.....	41
Görsel 29. Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024,.....	41
Görsel 30. Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024,.....	42
Görsel 31. Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024,.....	42
Görsel 32. Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024,.....	44
Görsel 33. Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024,.....	44
Görsel 34. Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024,.....	45
Görsel 35. Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024,.....	45
Görsel 36. Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024,.....	46
Görsel 37. Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024,.....	46
Görsel 38. Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024,.....	47
Görsel 39. Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024,.....	47
Görsel 40. Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024,.....	47
Görsel 41. Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024,.....	48
Görsel 42. Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024,.....	49
Görsel 43. Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024,.....	50
Görsel 44. Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024,.....	51

GİRİŞ

Sanat, sınırlardan bağımsız bir ifade biçimidir. Bu bağlamda, sanatta yalnızlaşma ve izolasyon kavramları, çok katmanlı ve derin bir şekilde ele alınmaktadır. Sanat eserlerinde insanlık tarihi boyunca yalnızlığın, izolasyonun ve insanın kendisiyle yüzleşmesinin yansımalarını görmekteyiz. Bu durum, hem bireysel hem de toplumsal bir gerçeklik olarak sanatın evrimiyle iç içe geçmiştir. Modern ve çağdaş sanatla birlikte yalnızlık ve izolasyon, yalnızca bireyin içsel dünyasına dair bir mesele olmaktan çıkmış, sosyal, kültürel ve politik bağlamlarda da derinlemesine sorgulanan kavramlar haline gelmiştir. Günümüzde bireylerin sosyal bağlantılarının zayıf ve yetersiz olduğu hissine kapılması, yalnızlık hissini yaygın hale getirmektedir. Sanatçılar bu durumda eserlerine yalnızlık ve izole hissini yansıtarak izleyici ile diyalog kurma fırsatı bulmuştur. Yalnızlık bir deneyim olarak, sanatın farklı disiplinlerinde kendine özgü ifadesini bulur. Bu durum bazen içsel bir yolculuk, bazen ise sanat çalışmalarına yansıyan bir çığlık olarak karşımıza çıkmaktadır. Sanatçı yalnızlık duygusunun onda bıraktığı etkiyi; resim, heykel, müzik, performans sanatı, kavramsal sanat vb. gibi farklı biçimlerde ortaya koymaktadır. İzolasyon, bireylerin sanatsal ifade biçimlerinin daha rahat ve konforlu şekilde yönlendiren bir durum haline gelebilir. Aynı zamanda toplumsal ve bireysel eleştirinin de bir aracı olmaktadır. Dijitalleşmenin etkisiyle insanların sosyal etkileşimleri değişmiştir. Yüz yüze iletişim azalırken, sosyal medya yalnızlık hissini artıran yeni dinamikler ortaya çıkarmıştır. Yalnızlık ve izolasyon kavramı yeni bir ifade biçimi sunarken, toplumsal boyutları keşfetmek için de zemin oluşturur. Sanat pratiğinde yalnızlık, sıklıkla bireyin toplumda ya da çevresinde dışlanmasına aynı zamanda iletişim eksiklikleriyle birlikte içsel bir boşluk hissi olarak da kişiye yansıyabilmektedir. Ancak bu yalnızlık, çoğu zaman sadece negatif bir deneyim olarak değil, aynı zamanda yaratıcılığın tetikleyicisi, düşünsel derinliğin ve estetik deneyimin kaynağı olarak da karşımıza çıkıyor. Aynı şekilde izolasyon, bireyin fiziksel veya psikolojik olarak kendi dünyasında hapsolmesi, çevresinden kopması durumudur. Burada önemli olan, izolasyonun bireyi zayıflatmak değil, ona daha özgür bir düşünme alanı sağlamak anlamına gelmektedir.

Mekân, insanların hayatlarını sürdürdükleri ve anılar biriktirdiği sosyal etkileşimlerde buldukları bir ortamdır. Aynı zamanda yalnızlığa ve izole bir yaşama da zemin hazırlar. Yalnızlık, sadece bireyin içsel durumu değil, mekânla kurduğu ilişkidir. Şehir yaşamı, terk edilmiş yapılar gibi mekânlarda, yalnızlık ve izolasyon kavramları farklı şekillerde ortaya çıkmaktadır. Örneğin; geçmişte yaşamın ve anıların dolu olduğu bir mekan,orada yaşam belirtileri bittiğinde mekânda kaybolmaya başlar. Kendi içinde yalnız ve izole bir yer haline gelir. Bu tezde sanatın yalnızlık ve izolasyon kavramıyla nasıl iç içe geçtiğini anlamlandırmaya çalışacağız. İlk bölümde, insanın yalnızlık ve izolasyon deneyimlerinin psikolojik ve felsefi boyutları ele alınacak, sonrasında bu süreçlerin sanatçı için hem zorluk hem de nasıl bir yaratım fırsatı sunduğu araştırılacaktır. İkinci bölümde ise, mekânın yalnız ve izole oluşunun sanatla olan ilişkisi derinlemesine incelenecektir. Mekânın yalnızlığı, fiziki yapısı ve zamanla evrilen yapısal özellikleri ile sanatla kurulan bağ sorgulanacak, mekânın hem bir yansıma hem de bir sorgulama alanı olarak sanat eserlerindeki rolü tartışılacaktır. Bu tez çalışmasında bireyin yalnızlık ve izolasyonu nasıl dönüştürdüğü ve sanatçıların bu duygular üzerine ürettiği eserler incelenecektir. Bu incelenen kavramların sonucunda ortam odaklı bir sanat çalışması ile sonuçlanacaktır.

1. BÖLÜM: YALNIZLIK VE İZOLASYON KAVRAMLARI

Sanat tek başına estetik bir deneyim değil, aynı zamanda bir iletişim dilidir. Sanatın gücü, çoğu zaman anlaşılamayan, sözcüklerle ifade edilemeyen düşünceleri kavramsallaştırma yeteneğinde yatar. Sanat sınırları aşan, insanları bir araya getiren, evrensel bir dil olarak varlığını sürdürür. Bireyin içsel yolculuğunda bir keşif aracıdır. Hayatın anlam ve derinliğini sorgulamanın bir yolu olarak, insanlık tarihinin zengin ve etkileyici ifade etme biçimidir. Sanat empati kurmaya teşvik eder; izleyici ile sanatçının perspektifinden derin bir bağ kurma ve anlama fırsatı sunar. Bu yönüyle, kolektif ve bireysel deneyimleri bir araya getirir.

Yalnızlık bir bireyin kendini izole hissettiği ve duygusal olarak bağlantı kurma eksikliği yaşadığı durumu ifade eder. Bu durum genellikle fiziksel izolasyonla değil, daha çok duygusal ve sosyal bağlantı eksikliği ilişkilidir. Yalnızlık, bireyin içsel dünyasını ve sosyal ilişkilerini derinden etkileyebilir. Her bireyin yalnızlık deneyimi farklıdır ve kişinin sosyal duygusal ve psikolojik durumuna bağlı olarak değişebilir. Yalnızlık, duygusal bir boşluk hissine neden olabilir. Gelişmiş toplumlarda ki insanlar kendilerini, bütün dünyanın ve tüm diğer insanların bir " dış dünya" gibi karşılarında durduğu, "iç dünyalarını" ise görünmez bir duvar gibi bu dış dünyadan ve başka insanlardan ayrıldığı bağımsız tekil varlıklar, penceresiz monadlar, tekil "öznel" olarak görürler. (Elias, Norbert.,1982 syf.61)

Elias Nobert'in de dediği gibi birey duygusal ihtiyaçlarını karşılayacak anlamlı ilişkilerin veya bağlantıların eksikliğini hisseder. Kişi bir kalabalığın içinde olmasına rağmen içsel olarak yalnız hissedebilir. Bu durum başkalarıyla anlamlı bir bağlantı kurma yeteneğinin eksik olduğunu gösterir. Bu nedenle yalnızlıkla başa çıkmak için kullanılacak stratejiler de bireyin ihtiyaçlarına ve koşullarına göre özelleştirilmelidir. İzolasyon ise bir nesnenin veya bir bireyin başkalarından ayrılması veya yalıtılma durumudur. İstemediğimiz fakat olmak zorunda hissettiğimiz ortamlarda içsel bir yalnızlık duygusuna kapılabiliriz. Fiziken bir ortamda olunsa da zihnen bir yalnızlık söz konusu olmaktadır.

1.1. Sanat Pratiğinde Yalnızlık ve İzolasyonun etkileri

Sanatta yalnızlık ve izolasyon kavramları, birçok sanat eserinde ve sanatın genel olarak insan deneyimini ifade etme şeklinde önemli bir rol oynar. Bu kavramlar, sanat dünyasında geniş bir yelpazede ifade edilebilir ve farklı disiplinlerde çeşitli şekillerde karşımıza çıkabilir. Yalnızlık kişinin içsel dünyasında kendi başına kalma duygusudur. Sanatın birçok yönünde ele alınan ve ifade edilen

güçlü bir temadır. Sanatçılar, yalnızlığı farklı perspektiflerden ele alarak eserlerinde bu duyguyu dönüştürmüştür.

Yalnızlık ve hüznün olguları, tarih boyunca insanoğlu var oldukça kendilerine yer bulmuşlardır. İnsan, düşünebilen ve hissedebilen bir canlı olarak yalnızlık ve hüznün durumlarını yaşayıp anlamlandırabilmiştir. Bu anlamlandırma durumu, yalnızlık ve hüznün olgularının ifade edilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. (Polat, Fatih Can. (2023),184, s.17).

Sanatçı yaratım sürecinde dış etkenlerden bağımsız olarak kendi duyguları çerçevesinde çalışmalarını gerçekleştirir. Kişinin kalabalık ortamlarda yalnız hissetmesi ve bu ortamdan kendini izole etmek istemesi yaratma sürecini de etkilemektedir. Örneğin; bir ressam, yalnızlık duygusunu izole bir figürle ifade edebilir. Resimdeki karakter, izole edilmiş bir ortamda veya başka insanlardan uzak bir yerde resmedilebilir. Renk kullanımı, kompozisyon ve figüratif elemanlar, izleyiciye yalnızlık hissini uyandırabilir ve izleyicilere kendi yalnızlık deneyimleriyle empati kurma fırsatı sunabilir. Bu durum sanatın insan duygularını anlama ifade etme gücünü gösterir. İnsan, zihninin yaratıcı yönünü en üst düzeyde ortaya koyabilen bir varlıktır. İnsanın kendini toplum içinde sıkışmış, yalnız hissetmesi, kendi benliğine dönmesi ve bütünleşmesine yardımcı olup olumsuzlukları yaratıcı sürece dönüştürmesine olanak verir.

Syliva Plath- Sırça Fanus romanında geçen, Tıpkı bir kasırganın merkezinde sakin bir bölge gibi durgun ve bomboştum, çevremdeki karmaşanın içinde kaybolup gidiyorum. (Plath,2013, s.42). Cümlesinde kalabalık içinde yalnızlık anlatılmaktadır. Yaratıcı süreçte sanatçının çalışmaya yüklediği yalnızlık ve izolasyon duygusu kendi benliğinin bir yansıması olarak izleyici tarafından hissedilebilir. Sanatçılar genellikle yalnızlıkla derin bir ilişki içindedirler ve bu duyguyu birçok sanat eserinde önemli bir tema olarak ortaya çıkarırlar. Yalnızlık, sanatçıların iç dünyalarını keşfetmelerine, duygusal derinliklere inmelerine ve çeşitli yaratıcı düşüncelerle kendilerini ifade etmelerine yardımcı olur.

Sanatta izolasyon, sanatçının dış dünyadan ve toplumsal etkileşimlerden kendini soyutlayarak içsel dünyasına çekilmesi, aynı zamanda bu durumu yaratım sürecine dönüştürmesidir. Bu kavram, sanatçının yalnızlık, dışlanmışlık, ya da bir tür içsel keşif ile eser üretmesine yardımcı olabilir. İzolasyon, fiziksel ve duygusal olarak, sanatçının dış dünyadan kopması, düşünsel ve duygusal derinliklerine inmesine yardımcı olabilir. Sanatta yalnızlığı, bireysel yaratım süreci, dışa kapalı bir

yaratım süreci ve son olarak ise sanatsal ifadedeki yalnızlık ve duygusal yoğunluk açısından ele alındığında;

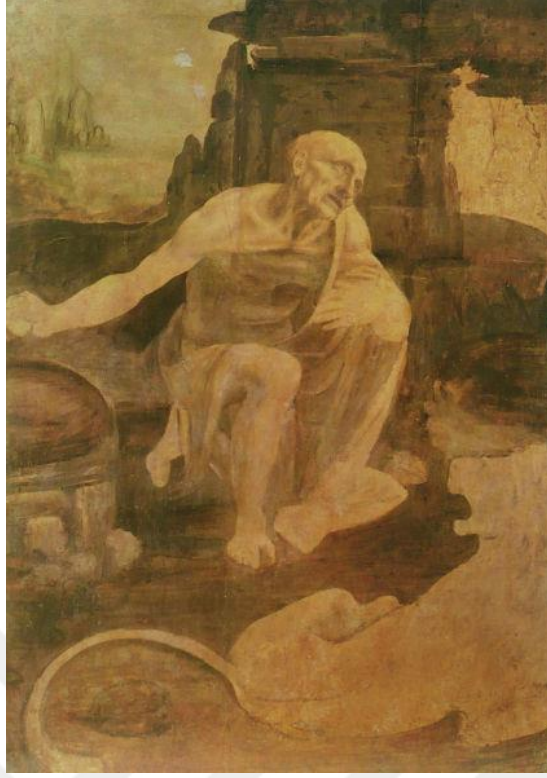
1. **Bireysel Yaratım Süreci:** İzolasyon, sanatçıyı toplumsal baskılardan, normlardan veya çevresel etkileşimlerden uzaklaştırarak, daha özgün ve kişisel eserler üretmesine olanak tanıyabilir. Bu yalnızlık hali, sanatçının duygusal ve düşünsel dünyasında derinleşmesine yardımcı olur, onun içsel dünyasını dışa vurmasına imkân verebilir.
2. **Dışa Kapalı Bir Yaratım Süreci:** Sanatçılar, bazen dış dünyadan koparak sadece kendi içsel seslerine ve hislerine kulak verirler. Bu durum, onları toplumsal etkilerden uzak tutar, böylece daha bağımsız ve özgün bir ifade biçimi yaratmalarını sağlayabilir. Aynı zamanda, sanatçının içsel dünyasında kaybolduğu bu süreç, eserlere daha derin bir anlam ve ifade katmasına olanak tanır.
3. **Sanatsal İfadede Yalnızlık ve Duygusal Yoğunluk:** İzolasyon, sanat eserlerinde genellikle yalnızlık, terk edilmişlik, hüznün, kayıp gibi duygularla ilişkilendirilir. Bu duygular, genellikle izleyicilere bir izolasyon hissi verir ve estetik bir deneyim yaratır. İzolasyon, bazen doğanın gücüne karşı bir insan figürünün yalnızlığı, ya da bir mekânda tek başına kalmış bir varlık olarak betimlenebilir.

Yalnızlık, bazı sanatçılar için yaratıcı süreci derinleştiren ve hızlandıran bir durum olabilir. İçsel dünyaya dönük bir keşif süreci, sanatçıyı kendi kimliği ve estetik dili üzerinde daha fazla düşünmeye yönlendirebilir. İzolasyon, yaratıcı engelleri aşmada ve sanatsal ifade için yeni yollar bulmada da yardımcı olabilmektedir. İzolasyon, sanatçının dış etkenlerden uzaklaşarak içsel dünyasına daha fazla odaklanmasını sağlayan bir süreçtir. Bu süreç, yalnızlık ve derin duygusal yoğunluk yaratırken, sanatçıyı özgün ve güçlü eserler üretmeye yönlendirebilir. Aynı zamanda, izleyiciyi de yalnızlık, dışlanmışlık veya içsel keşif gibi temalarla yüzleştirir, estetik bir deneyim sunar.

Yalnızlık kavramı ise sanatçının duygusal derinliklerine inmesini sağlar. Bir sanat eseri, sanatçının iç dünyasını, duygusal deneyimlerini ifade etme ve paylaşma şeklidir. Rousseau *Yalnız Gezenin Hayalleri* kitabının başında, bireyin yalnızlığına ilişkin şunları söyler: “İşte, yeryüzünde yalnızım; kendimle baş başayım; artık ne kardeşim var, ne bir benzerim, ne dostum ne de ait olduğum bir toplum.” (Rousseau,

2006: 21) Bu durum sanatçıya yaratıcılık için gerekli boş zamanı ve sessizliği sağlayabilir. Sanatçıların içsel düşüncelere dalmasına ve yeni fikirlerin ortaya çıkmasına olanak tanır.

Bazı sanatçılar ise, toplumsal dışlanma veya farklılık hissi nedeniyle yalnızlık yaşayabilirler aynı zamanda bu kavram onları alternatif perspektifler geliştirmeye ve toplumsal normlara meydan okumaya yönlendirebilir. Diğer taraftan, bazı sanatçılar yalnızlık hissini sanat yoluyla insan bağlantısını arama aracı olarak kullanabilirler. Sanat eserleri, izleyici ile sanatçı arasında bir tür duygusal bağ kurma potansiyeli taşır. Yaratıcı süreç genellikle bireysel bir faaliyettir ve sanatçılar, eserlerini oluştururken genellikle yalnız kalmayı tercih edebilirler. Bu yalnızlık durumu derin düşünceye dalmak ve yaratıcılıklarını ifade etmek için gerekli bir ortam sağlar. Ancak her sanatçının deneyimi farklıdır ve yalnızlık hissi her zaman olumsuz bir şekilde ifade edilemez. Bazı sanatçılar için yalnızlık, içsel bir keşif ve yaratıcılık sürecindeki derin düşünce için gerekli bir durum olabilir. Diğerleri ise bu duyguyu aşmak ve daha sağlıklı bir denge bulmak için çeşitli yöntemlere başvurabilirler. Günümüzde sanat, teknoloji, toplumsal nedenler ve kültürel etkileşimlerle değişime uğramıştır. Bu durum, kişinin varoluşunu sorgulaması ve içsel bir yalnızlık yaşadığını gösterir. Sanatta yalnızlık kavramı, arayış ve kendini anlama çabası, yalnızlık aracılığı ile içsel zenginliği ortaya koyar. İzolasyon ise, çevresel ve sosyal çevreden tamamen uzaklaşmayı ifade eder. Bu durum kişinin, hem psikolojik hem fiziksel durumlarının dış dünyadan soyutlanıp koptuğunu gösterir.

Görsel 1:Leonardo Da Vinci, Vahşi Doğada Aziz Jerome, 1490 , Ceviz Panel Üzerine
Tempera ve Yağlı Boya, 75x103cm, Vatikan Müzeleri Roma
[https://en-m-wikipedia-
org.translate.google/wiki/Saint_Jerome_in_the_Wilderness_\(Leonardo\)?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=
=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=wa](https://en-m-wikipedia-org.translate.google/wiki/Saint_Jerome_in_the_Wilderness_(Leonardo)?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=wa) Erişim: 10.08.2024

16. yüzyılın sanatçısı Leonardo Da Vinci'nin 1490 yılında yaptığı "Vahşi Doğada Aziz Jerome" (Görsel 1), çalışmasını görmekteyiz. O dönemde de yalnızlık ve izolasyon kavramları sanatçıların çalışmalarında kullandığı bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Vahşi Doğada Aziz Jerome resminde, resmin sağ üst köşesinde bir haça bakarken, sağ elinde göğsünü döverek kefarete için kullandığı bir kayayı tutmaktadır. Resmin sol tarafında bir göl ve dağ manzarası görülmektedir. Sağ tarafında ise kilise ayrıntısı dikkat çekiyor. Leonardo Da Vinci'nin bu çalışmasında Aziz Jerome'nin yalnızlığı ve izole bir şekilde resmedildiğini görmekteyiz. Tarihin her alanında konu edilen yalnızlık ve izolasyon kavramlarına örnek olarak bir diğer sanatçı Edvard Munch'tir.

Yalnızlık ve izolasyona örnek olarak Munch'ın sanat çalışmalarında, izolasyon kavramı, bir mekanda dış dünyadan tamamen izole olmuş ve sıkışmışlık hislerini ortaya koyar. Bu bağlamda sanatçı bireyin toplumla bağlarını sorgulayıp nasıl etkilendiğini yansıtmıştır. İzolasyon kavramı, yalnızlık hissiyle birleştiğinde, kişinin toplumdan dışlanmış ve toplumsal normlardan kopmuş hissetmesine

neden olur. Yalnızlık ve izolasyon konularını ele alan; Edward Munch (1863-1944) Norveç 'te Loren adında küçük bir şehirde doğmuştur. Çocukluğundan itibaren sıkıntılı ve zor bir süreç geçiren Munch'ın çalışmalarında yalnız ve izole bir hayat görülmektedir. Yetişkinliğinde depresyon ve bunalıma giren sanatçının bu duyguları çalışmalarına yansıttığını görebiliriz. Yaşadığı panik atak dolayısıyla tedavi gören Edward Munch yaşadığı sorunları dönüştürerek resimler yapmış, yaşamında zorlu engeller karşısına çıkmıştır. Babasının mühendislik okuması isteğine karşı gelerek Norveç Ulusal Zanaat ve Sanat Endüstrisi'nde eğitim almıştır. Resim ve grafik alanındaki tekniklere yenilikçi olmuştur. Kişisel deneyimleriyle sanat eserleri üretmiştir. Örneğin; annesinin ve kız kardeşinin hastalıklarını "Hasta Odasında Ölüm" ve "Hasta Çocuk" eserlerinde yer vermiştir.

Görsel 2: Edvard Munch, Saint-Cloud'da Bir Gece, 1890, tuval üzerine yağlı boya, 54 x 64,5 cm, Ulusal Müze, Oslo

<https://www.istanbulsanatevi.com/sanatcilar/soyadi-m/munch-edward/edward-munch-st-cloudda-gece-11539/> Erişim:06.05.2024

“Saint – Cloud’da Bir Gece” adlı eserinde (Görsel 1) Bir pencerenin kenarında tek başına oturan bir adam betimlenmiştir. Bu çalışmada sanatçının yalnızlığı, kendisini izole etmek istediği ve o dönemin melankolisi hissedilmektedir.

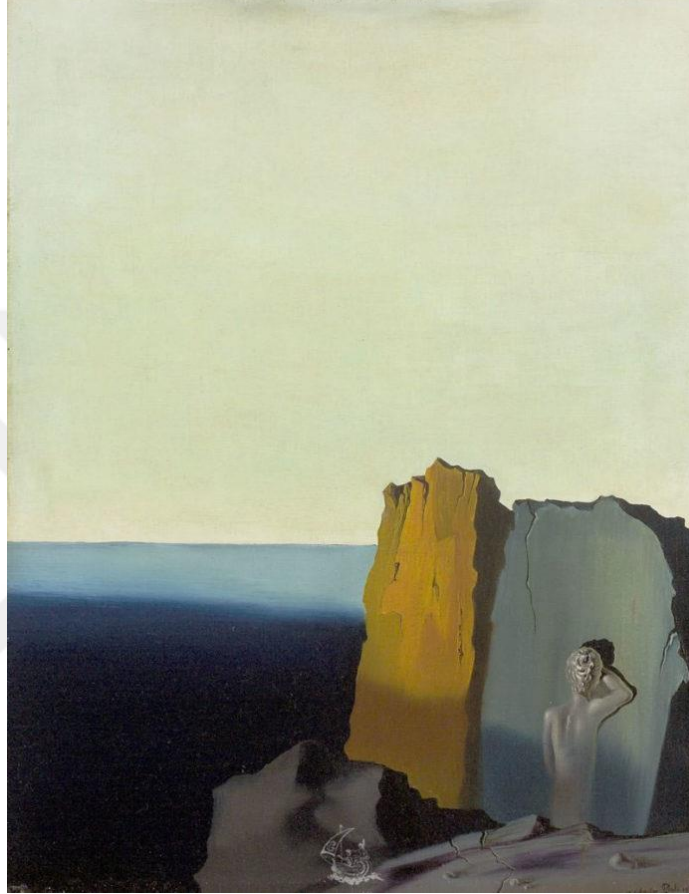
Görsel 3: Constance Marie Charpentier, Melankoli, 1801, Yağlı boya resim, 135 x 165 cm <https://www.artrenewal.org/artworks/melancholy/constance-marie-charpentier/22337> Erişim:09.08.2024

Bir diğer sanatçı örneği ise Constance Marie Charpentier'in en ünlü eserlerinden biri olan "Melankoli" (Görsel 2), 1801'de ödül almıştır. Melankoli hali yalnızlık duygularına nüfus edebilir. Bu çalışmada, kıyafetleri bol dökümlü, omuzları sanki ormanın karanlığını yansıtan kasvetli düşünceler tarafından odaklanmış şekilde yere bakan genç bir kadın görüyoruz.

Görsel 4: Lord Fredic Leighton, Yalnız, 1890, Tuval üzerine yağlı boya, 72 x 36 cm, Maryhill Sanat Müzesi [https://www.istanbulsanatevi.com/sanatcilar/soyadi-l/leighton-lord-frederic-lord-frederic-leighton-yalniz-5265/](https://www.istanbulsanatevi.com/sanatcilar/soyadi-l/leighton-lord-frederic/lord-frederic-leighton-yalniz-5265/) Erişim: 20.07.2024

“Lord Fredic Leighton’un Yalnız” (Görsel 4) adlı çalışmasında, resmin konusu olan yalnızlık, resimdeki figürün umutsuzluk içinde düşünüp boğulurken, yalnız başına debelendiğini ve kendini sorguladığını hissettiriyor. Yalnızlık duygusu sanatçının kendini sorgulamasına ve bu duygularını dönüştürebilecek bir alan yaratması ilham kaynağı olabilmektedir.

Görsel 5: Salvador Dalí, Yalnızlık, 1931, Tuval üzerine yağlı boya,cm, Wadsworths Atheneum Sanat Müzesi
<https://www.belvedere.at/en/dali-freud> Erişim:24.09.2024

“Yalnızlık” adlı eser ünlü sanatçı Salvador Dalí tarafından 1931 yılında yapılmıştır. Tuval üzerine yağlı boya tekniğini kullanan Dalí, özellikle ilişkili olduğu Sürrealizm sanat akımının simgesi olan bu sembolik tabloya hayat vermiştir. Sürrealizm, bilinçdışını ve rüya imgelerini keşfetmeye, aynı zamanda duygu ve düşünceyi uyandırmak için genellikle gerçekliği çarpıtmasıyla biliniyordu.

Eserde, geniş gökyüzü ve yeryüzü arasındaki keskin kontrastla karakterize edilen uçsuz bucaksız ıssız bir manzara tasvir edilmiştir. Tuvalin üst kısmında geniş bir boş alanın hakim olduğu resimde, insan varlığını gölgede bırakan doğanın ezici

varlığı gibi yüce bir his uyandıran sonsuz bir ufuk vardır. Sağ tarafta tekil, heykelsi bir insan figürü bu boşluğa bakıyor, sırtı izleyiciye dönük, eserin yalnızlık temasını vurguluyor. Bu figür, parçalanmayı ve muhtemelen zamanın ya da benliğin aşınmasını temsil eden yüksek bir oluşumunun yakınında konumlandırılmıştır. Üslup açısından, Dali'nin kullandığı çorak manzara, figürün izole konumu sessiz renk paletiyle birlikte, varoluşsal bir yalnızlık ve iç gözlem duygusuyla dolu bir atmosfer yaratıyor. Ufuk çizgisi boyunca yeryüzü, deniz ve gökyüzünün kesişimi, bilinçaltı âlemlerini düşünmeye davet eder. Bu durum sürrealist akımın ayırt edici özelliğidir. Bu özel resim, yalıtılmışlık ve düşünme duygusuyla, kişinin dünyanın enginliği içindeki yeri üzerine düşünmeye teşvik eder.

1.2. Yalnızlık Teması ve Sanatsal Yansımaları

“Yalnız yaşamıyorsan, doğuştan kölesin”

Fernando Pessoa

Yalnızlık, insanlık tarihinin en derin evrensel duygularından biridir. Bu tema sanatın birçok dalında sıklıkla işlenmiş ve çeşitli biçimlerde ele alınmıştır. Edebiyat, görsel sanatlar vb. farklı disiplinlerde yalnızlık, bireyin içsel dünyasıyla ve toplumsal ilişkilerle ilgili önemli konu olmuştur. Bakır (2018)'a göre yalnızlık, beraberinde özgünlüğü ve özgürlüğü getiren bir insan halidir. Yalnız kalan kişinin kendi isteği ya da kendi isteğinin dışında yalnızlık ortaya çıkıyor olsa bile yalnız kalan kişi durumu iyi yönettiği zaman yaratıcılığı ve özgürlüğü ortaya çıkar (Bakır, 2018). Bakır'ın da söylediği gibi sanatçılar yalnız kalma arzularını kendi istekleri doğrultusunda kullanabilmiş ve çalışmalarında bu kavrama yer vermişlerdir.

Anne rahmindeki ilişkisi insanın tarifsiz yalnızlıklar değil, anlamlı birliktelikler kurmasını sağlar. İnsan ve toplum hayatına sonradan müdahaleler tarifi bazen çok güç yalnızlıklarla baş başa bırakır insanı. Ailesinden başlamak üzere toplumda, arkadaş çevresinde, sosyal hayatta ve iç dünyasında fitratıyla uyumsuz yalnızlıklar yaşayan insan, yaratıcısını bile unutabilir ve ondan yüz çevirebilir. Modernizm düşüncesi, insanı bu anlamda yalnızlaştıran ve insanın yalnızlığını kendisine bile tanımlayamadığı bir hal üzere hayatını sürdürmesini ondan bekleyen tarifsiz yalnızlıkları öne çıkarır, süslü gösterir ve insanı böylesi yalnızlıklara özendirir... (Ömer TOPRAK.,2023 syf. 74)

Toprak (2023), cümlelerinde modern dünyanın insanını yalnızlık ve izole duygusuna ittiğinden bahsetmektedir. Her ne kadar doğru olsa da negatif yönleri kadar bu duyguların olumlu yönleri de vardır. Geçmiş dönemlerden günümüze kadar yalnızlık duygusu sanatsal ifade biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Sanatçılar çalışmalarında kimi zaman yalnız kalarak daha derinlemesine ve üzerine düşünme fırsatı bulmuşlardır. Aynı zamanda yalnızlık ve izolasyon temalarını çalışmalarında yansıtmışlardır.

Rönesans dönemi boyunca ortaya koyulan birçok eserde, dönemin içerisinde bulunan hüznün, keder ve melankoli gibi duygu durumları sıkça işlenmektedir. Albrecht Dürer'in "Melencolia I" adlı eseri, bu dönem içerisinde üretilen eserlere hem görsel göstergeler olarak hem de adlandırma ve ifade olarak iyi bir örnektir. Hüznün, hayal gücünün düşüncelere baskın gelme durumu olduğundan, değer noktasında en önemli yerdedir. Dolayısı ile Dürer eserine hüznü yansıtan "Melankoli I" (Görsel 16.) adını koymuştur (Venturi, 2005: syf. 165).

Sadece resim alanında değil edebiyat gibi alanlarda da karşımıza çıkmaktadır. Yalnızlık genellikle edebiyatta karakterlerin içsel yolculuklarını göz önüne alır. Örneğin; Franz Kafka'nın "Dönüşüm" adlı kitabındaki karakter Gregor Samsa'nın böceğe dönüşümü, yalnızlığın, izolasyonun ve yabancılaşmanın somut bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır. (Franz Kafka., 1915) çeviren Ahmet Cemal 2001). Kafka, Gregor Samsa'nın yaşadığı yalnızlıkla sosyal çevreye karşı yabancılaşmasını ve dışlanmasını ustaca ortaya koymuştur (Franz Kafka., 1915) çeviren Ahmet Cemal 2001).

Bir başka örnek ise, Albert Camus'un "yabancı" romanında ele aldığı yalnızlık ve bireyin topluma karşı izolasyonu derinlemesine yer vermesidir. (Albert Camus., 1942) çeviren Ayça Sezen 2019). Örnek verilen eserler, yalnızlık kavramının bireysel bir deneyim olmadığını, bazı durumlarda toplumsal bir sorun olduğunu da gösteriyor.

Bir diğer sanatçı örneği Frédéric Chopin, Romantik dönemin önde gelen bestecilerinden biri olarak, yalnızlık ve izolasyon temalarını müziğinde derin bir şekilde işlemiştir. Chopin'in yaşamı ve eserleri, bu temaların bir yansıması olarak düşünülebilir. Romantizm, bireysel duyguların, özgürlüğün, içsel çatışmaların ve melankolinin ön planda olduğu bir dönemi temsil etmektedir. Chopin de müziğinde bu duygusal ve varoluşsal derinlikleri yansıtarak, yalnızlık ve izolasyonun estetik bir ifadeye dönüşmesini sağlamıştır.

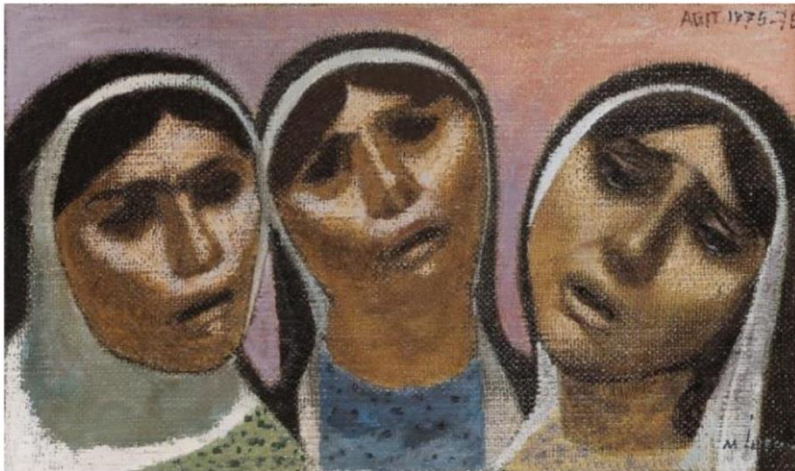
Chopin'in en bilinen eserlerinden biri olan Nocturnes (Gece Müziği) adlı yapıtları, yalnızlık ve içsel huzursuzluğun müzikal bir yansımasıdır. (Mehmet Fatih Sözer,2023) Nocturne'ler, romantik duyguların zarif bir şekilde dile getirildiği ve içsel bir yalnızlığın, melankolinin izleyiciye hissettirildiği eserlerdir. Chopin'in bu eserlerinde, genellikle piyano tekniğiyle melankolik bir atmosfer yaratılır. Yavaş tempolu, lirik yapıları, dinleyiciyi derin bir duygusal dünyaya çeker. Bu eserlerdeki yalnızlık, bir arayışı, içsel yolculuğu ve duygusal çatışmaları yansıtır. Bu tür bir yalnızlık, dış dünyadan uzaklaşma değil, içsel bir derinlik arayışıdır.

Yalnızlık kavramı kalabalıkların içinde olan fakat onlar için hiçbir anlam ifade etmeyen, varlığı ile yokluğu arasında fark olmayan, kendisi ve öteki insanlar arasındaki nihai duygu köprüsünü koparıp atmış bir insan içinde geçerli olabilir. Bir kapının önünde oturmuş, yayalar aceleyle yanından geçip giderken ucuz alkol içen şehir serserileri, bu gruba dahildir. Diktatörlerin hapisaneleri ve işkence odaları, yalnızlığın bu türüne örnektir. (Norbert Elias.,1982 syf. 73)

Elias (1982)' da, Toprak (2023)'in aksine kalabalık içindeki yalnızlıktan bahsetmiştir. Yalnızlığı birçok farklı şekilde tasvir edebileceğimize dair örnekler vermektedir.

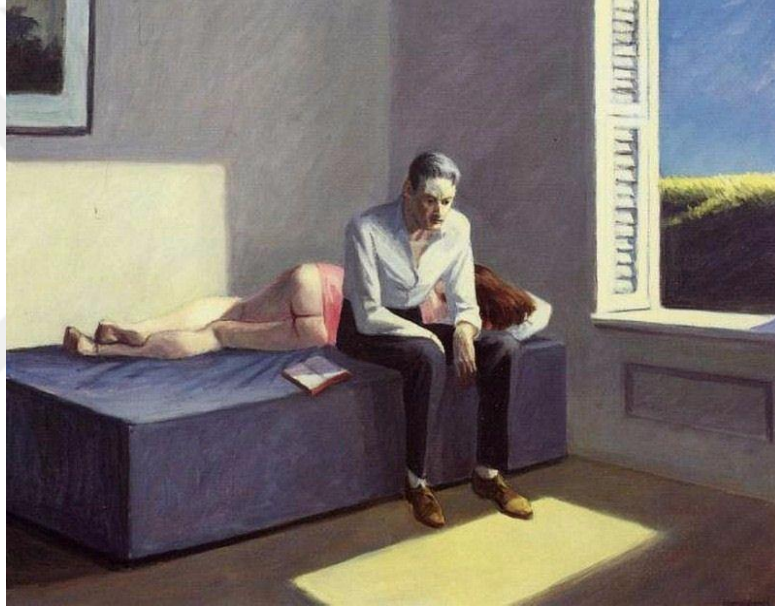
Yalnızlık ve izolasyonu sadece toplumsal veya varoluşsal bir durum olarak değil, aynı zamanda bireyin içsel ruhsal durumu olarak da ele alır. Yalnızlık, içsel bir boşluk, psikolojik bir yabancılaşma ya da anlam arayışı olarak görülür.

Nietzsche, insanın yalnızlık deneyimini, güçlü bir birey olmanın ve "üstinsan" olma yolunun bir parçası olarak değerlendirir. O, toplumsal normlardan ve geleneklerden kopmayı, bireyin kendi yolunu bulması ve yaşamını kendi iradesine göre şekillendirmesi gerektiğini savunur. Bu yolculuk, bir anlamda yalnızlık ve izolasyon gerektirir. Nietzsche'nin "büyük yalnızlık" anlayışı, bireyin kendi gücünü ve özgürlüğünü bulma çabasının bir ifadesidir. (C.G. JUNG, 2019, syf.300)

Görsel 6: Nuri İyem, Ağıt, 1975-76, Duralit Üzerine Yağlı Boya, 36x21cm
<http://www.nuriyem.com/eser/s131-064/> Erişim: 15.09.2024

Türk Sanatçı Nuri İyem'in Ağıt adlı eseri, yalnızlık ve izolasyon temalarını derinlemesine işleyen, izleyiciyi içsel bir boşluğa davet eden önemli bir eserdir. Resimde yer alan üç tane figürün yüzündeki şaşkın ve üzgün ifade yalnızlık ve izolasyon kavramlarını izleyiciye hissettiriyor. Bu figürlerde, duygusal bir boşluk ve içsel hüznle yoğun bir şekilde tasvir edilmiştir. Resimdeki renk kullanımı da yalnızlık temasını güçlendiren önemli bir araçtır. Eserde, koyu tonlar ve sınırlı bir renk paletinin hâkim olduğunu söyleyebiliriz. Figürlerin üzerinde yoğunlaşan renkler, yalnızlık hissini pekiştirirken, figürlerin çevresindeki boşluk ise duygusal izolasyonunu hissettiriyor.

Görsel 7:Edward Hopper, Felsefeye Yolculuk, 1959, Yağlıboya Resim, 56x75cm, <http://www.laurencefuller.art/blog/2017/1/2/edward-hopper-the-loneliness-thing>
Erişim:15.10.2024

Sanatta yalnızlık ve izolasyonu Hopper'ın çalışmalarında fazlasıyla görmekteyiz. Resimlerinin birçoğunda figürler kadar suskun, iri yapılı bir adam olan Edward Hopper, resimlerinden bahsedenlerin yalnızlık olayını abarttıklarından yakınırdı. Bununla birlikte, onun en iyi resimleri izolasyon deneyimini tasvir ediyor gibi görünüyor. Kırsal bir benzin istasyonunun önünde bir sıra benzin pompasının yanında duran bir adamı ya da bir pazar sabahı Manhattan'ın yedinci caddesindeki mağaza cephelerini gösteren ünlü resimleri, topografyayla olduğu kadar belirli bir duygu yapısıyla da ilgilidir. Ancak bu duygu yapısı yalnızlık meselesidir. Aslında

yalnızlık olayını vurgulamadan Hopper hakkında ikna edici bir şey söylemek zor olabilir. Resimleri bariz bir şekilde Amerika'nın kenarlarındaki boşluk, üzüntü, beyhudelik, boşluk ve yabancılaşma deneyimi hakkındadır.

Görsel 8:Edward Hooper, Otomatik, 1927, Tuval üzerine yağlı boya, 71 x 91 cm, Des Moines Sanat Merkezi, <https://www.istanbulsanatevi.com/ekoller/realizm/edward-hopper-otomat/> Erişim:20.09.2024

Bir diğer örneği; Hopper'ın "Otomatik" adlı yağlı boya resmi (Görsel 7), günlük yaşamın sıradanlığın izlerini taşımaktadır. Hooper bu resminde modern yaşamın yalnızlık ve izolasyon temalarını işlerken, aynı zamanda insan ilişkilerinin karmaşık izlerini de yansıtmaktadır. Genellikle duygusal mesafeyi renklerin soğuk ve pastel tonlarıyla pekiştirmektedir. Figürleri genellikle düşünceli ve karamsar şekilde resmetmektedir. "Otomatik" eserinde yalnızlık sadece fiziksel bir durum değildir. Aynı zamanda varoluşsal bir sorgulamayı işaret eder. Edward Hooper'ın otomat resmi, yalnızlık, izolasyon ve duygusal derinlik taşıyan insanın modern yaşamla ilişkisini sorgulayan önemli bir eserdir.

Görsel 9: Neşe Erdok, Affet Beni, 2007, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 160x150cm
<https://www.evin-art.com/sergiler/nese-erdok-resim-sergisi-2008?pgid=kt8pvf4n> Erişim: 15.09.2024

Neşe Erdok'un "Affet Beni" adlı eseri, yalnızlık ve izolasyon kavramlarını derinlemesine işleyen, insan psikolojisinin karanlık köşelerine nüfuz eden bir resim olarak karşımıza çıkmaktadır. Resmin kompozisyonunda yer alan figürler, yalnızlık ve izolasyon temasının somut bir temsilini oluşturmaktadır. Resimdeki figürlerde duygularını farklı şekillerde görmekteyiz. Duygusal bir yabancılaşma, kendi özünden uzaklaşma durumu öne çıkmaktadır. Bu durum, insanın kendini kaybetmesi, kimlik arayışı ve varoluşsal yalnızlıkla baş başa kalması gibi evrensel bir temayı işaret edebilir. Erdok'un kullandığı renk paleti, fırça teknikleri ve figürlerin yüz ifadeleri yalnızlık ve izolasyon temalarını güçlendiren unsurlardır. Erdok, bu kavramlar üzerinden insanın varoluşsal yalnızlığını, kimlik arayışlarını ve duygusal yabancılaşmayı somutlaştırarak, izleyiciyi bu duygusal boşlukla yüzleştirmeyi amaçlıyor.

Görsel 10: Frida Kahlo, İki Frida, 1939, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 173.5x173cm, Modern Sanat Müzesi, Meksika
<https://www.pivada.com/frida-kahlo-iki-frida> Erişim: 15.09.2024

Kahlo'nun en ünlü eserlerinden biri olan "İki Frida", Diago Rivera'yla 1939 yılında evliliğinin sonlandığında yaptığı bir çalışmadır. Resimde yan yana oturan iki Frida vardır. Bir tanesi Dieoga'dan boşandığı için seilmeyen Kahlo, bir diğeri ise Diago'nun sevdiği kadın Frida Kahlo'dur. Geçirdiği kaza sonucu hayatında yalnızlıkla yüzleşmek zorunda kalan Frida Kahlo, çalışmalarında da figür olarak kendini kullanmıştır. Çalışmasında acı ve mutluluğu aynı anda görebiliyoruz. "Kendi portremi resmediyorum çünkü çoğunlukla yalnızım, çünkü en iyi tanıdığım insanım." - Frida Kahlo. Tosun, Nurten K. (2022).

Frida Kahlo' nun figür ve fenomen olarak sahip olduğu statü, onu 20. yüzyılın en ünlü ve popüler sanatçılarından biri yapmıştır. Egzotik görünümü, ergenlik döneminde yaşadığı ve neredeyse ölümüne yol açan kaza, geçirdiği otuzdan fazla ameliyat, kürtajlar, bir dizi aşk ilişkisi ve özellikle Diego Rivera ile olan kendisinin "ikinci kazam" olarak tanımladığı dramatik ilişkisi onu yalnız ve izole bir yaşam sürmeye itmiştir.

Kahlo yalnızlık ve izole duygularını, sanat çalışmalarına yansımıştır.

Yalnızlık ve izolasyon, romantizm ve melankoli ile derin bir bağa sahiptir ve bu temalar, özellikle 18. yüzyıl sonları ve 19. yüzyıl başlarında gelişen Romantizm akımında önemli bir yer tutmuştur. Romantizm, bireyin duygusal dünyasına, özgürlüğüne ve doğa ile ilişkisine vurgu yapan bir sanat akımıdır. Bu bağlamda yalnızlık ve izolasyon, bireyin içsel dünyasıyla bağlantıya geçmesini sağlayan, derin duygusal ve düşünsel süreçlerin bir parçası olarak romantik eserlerde sıkça yer alır. Melankoli ise, bu süreçlerin bir sonucu ya da belirli bir duygusal durum olarak romantik anlatılarda önemli bir yer edinir. Romantizmde yalnızlık, bireyin kendini keşfetmesi, duygusal derinliklere inmesi ve doğa ile daha özgür bir ilişki kurması için bir araç olarak kabul edilebilir. Romantik sanatçılar, genellikle toplumdan veya kalabalıklardan uzaklaşmayı, bireysel bir yolculuğa çıkmayı tercih ederler. Bu yalnızlık, bir tür özgürlük ve bireysel ifade biçimi olarak görülür.

Görsel 11: Önay Yeniçeri, Ütopya, 2023 , Serigrafik Baskı, 40x40cm, Ankara

"Ütopya" adlı çalışmam, yaşadığım evin salonunda, kendimi model olarak kullandığım bir sanat çalışmasıdır. Çalışma aynı açıdan farklı pozlarda çekilen fotoğraflarla oluşturulmuştur. Ortada düşünceli şekilde oturan figürüm,

yalnızlık temasını temsil etmektedir. Bu bir insanın en yakın arkadaşı olan kendisiyle olan içsel ilişkisinin yansımasıdır. Zihnimiz aynı anda birçok düşünceyi barındırabilir; bu çalışmada ise aynı figür, farklı duygusal durumlarla gösterilerek bireyin içsel çatışmalarına ve değişen ruh hallerine dikkat çekmektedir. Teknik olarak, koyu renklerin tercih edilmesinin amacı; mekânın izole, karamsar ve sıkışmışlık hissini yansıtmak içindir. Çalışma kalabalık içinde kaybolmuşluğun verdiği yalnızlık hissini ve kişinin iç dünyasına dönmesini resmetmektedir. Bu bağlamda, "Bizden birkaç tane daha olsa, yine de o derin yalnızlığı yaşar mıydık?" sorusu, çalışmayı gerçekleştirirken üzerinde düşündüğüm önemli bir tema olmuştur. Zihin aynı anda birçok düşünceye kapılırsa, beden bu düşüncelere verdiği reaksiyonlar farklıdır. Yalnızlık hissi, zihnin aynı anda çok sayıda düşünceyi işlemesi sonucunda çıkış yolu bulamaması durumunda ortaya çıkmaktadır. Bu çalışma, zihinsel bir yalnızlık durumunun, bedensel ve duygusal bir yansıması olarak sunulmaktadır.

Görsel 12:Önay Yeniçeri, Yalnızlığın döngüsü, 2023, Dijital Çalışma, dekota üzerine folyo baskı, 50x50cm

"Yalnızlığın Döngüsü" adlı çalışmam, anneannemin uzun yıllar boyunca yaşadığı evin mekânını referans alarak, kalabalıklar içinde yalnızlık hissini ve bu mekâna dair aidiyet eksikliğini ele almaktadır. Çalışma, anneannemin eski evine yaptığımız ziyarette hissettiği duygular üzerinden şekillenmiştir. Ev, onun geçmişine dair izler taşıyan bir alan olarak, yalnızlık hissini mekânla olan bağlantısını ortaya koymaktadır. Yapılan konuşmalar sonucunda, bu duyguların sadece anneanneme ait olmadığı, aynı mekânda yaşayan diğer kadınların da benzer hisleri taşıdığı anlaşılmıştır. Bu çalışmada yalnızlık, zihinsel bir deneyim olmanın ötesinde bedensel iz bırakan bir olgu olarak ele alınmıştır. Yalnızlık duygusu, kişiye kendisiyle baş başa kalma imkânı tanısa da, zamanla beden üzerinde kalıcı etkiler bırakmaktadır. Yalnızlık, tekil bir deneyim olmasının yanı sıra, bazen başkalarına da geçebilen, kolektif hale dönüşebilen bir durumdur. Bu bağlamda, anneannemin fotoğraflarını kullanarak yalnızlığını ve onun döngüsel doğasını vurgulamayı amaçladım.

Çalışma dijital ortamda kolaj tekniği ile gerçekleştirilmiş olup, sergileme sürecinde dekota üzerine folyo baskı uygulamasıyla tamamlanmıştır.

Görsel 13:Önay Yeniçeri, İsimsiz, 2023, Kağıt üzerine Serigraf baskı, 35x50cm

Bir diğer çalışmam, deniz kenarında oturan bir topluluk içinde dikkatimi çeken, uzun sureli sohbetler arasında farklı bir noktaya odaklanmış yalnız bireylerin varlığına dayanıyor. Denize sıfır bir sahil kasabasında gerçekleştirilen bu çalışma, siyah tek renk serigrafik tekniğiyle yapılmıştır. Çalışmada kişilerin boşluğa odaklanmış bakışları görülmektedir. Edward Munch'ın eserlerinde de genellikle bir mekânda yalnız başına sergilenen figürler yer almaktadır. Ancak bu çalışmamda ters bir yaklaşım benimsedim. Kalabalıklar içinde yer alan insan figürleri, içsel bir yalnızlık duygusu taşıyor olabilir. İnsanlar, kalabalıklar içinde dahi yalnızlık ve sıkışmışlık hissi yaşayabilirler. Bu alışma kalabalığın içinde var olmasına rağmen bireyin içsel yalnızlığını ve dış dünyadan kopukluğunu sorgulamaktadır.

2.BÖLÜM: MEKAN VE YALNIZLIK İLİŞKİSİ

Mekan, sanat eserinde sadece fiziksel bir ortam olmanın ötesine geçip, aynı zamanda, ışık gölge, derinlik ve izleyici ile kurulan ilişkiler aracılığıyla da farklı anlamlar kazanmıştır. Sanatçı mekanı yaratırken bazen soyut bir yaklaşım benimsemiş, bazen ise gerçek dünyadan izler taşıyan düzenlemelere gitmiştir. Sanatın tarihsel gelişimi ile birlikte mekan anlayışı da değişmiştir. Rönesans döneminde, perspektif kuralları ile mekanın bilimsel bir biçimde temsil edilmesi vurgulanırken, modernizm de mekan daha çok soyutlanmış ve izleyiciye farklı algılar sunan bir araç haline gelmiştir. Günümüzde ise dijital çalışmalar ve enstalasyonlar gibi yenilikçi formlar, mekanı daha esnek ve dinamik bir şekilde kullanarak sanata yeni boyutlar katmaktadır. Sanatta mekân kavramı, bir sanat eserinde sadece fiziksel bir alandan ziyade anlam, duygu ve izleyiciyle kurulan ilişkinin bir yansıması olarak şekillenir. Bu kavram, sanatın ifade gücünü ve derinliğini artıran temel unsurlardan biridir.

Birinci bölümde insanın yalnızlığı üzerinde durulmuştur, bu bölümde mekânların yalnızlığı üzerine durulacaktır. Yalnızlık duygusu çoğu zaman insanın kendisiyle bir yolculuğa çıkmasına neden olan bir duygudur. Yalnızlık duygusunun mekân ile olan ilişkisi ise derin bir yolculuktur. Mekân, arka planda yalnızlığı besleyen ve şekillendiren bir durumdur. Bir evin odasında konumlanmış bir masa ve sandalyenin sessizliği, insanın sezgisel dünyasında yankılanan hüznü anlatır. Yıkık dökük duvardaki çatlaklıklar zamanı ve yaşamın sunduğu kayıpları gösterir. Böylesine yalnız mekânlar, yalnızlığın yeşermesine zemin hazırlamaktadır. Kimi zaman bir kafede geçirilen zaman kişiyi içsel dünyasıyla baş başa bırakırken, kalabalıklar içerisinde hissedilen yalnızlık, o mekânın sesleri içerisinde kaybolur. Doğada yalnızlık ilişkisinin bir parçasıdır. İnsan kendi başına koşmak veya yürüyüş yapmak için gittiği ormanda yankılanan ayak seslerini duyar. Ortamın sessizliği ona ağaçların arasında kaybolmak kendisiyle ve evrenle yüzleşme yaşamasına ortam hazırlar. Bu durum bazı durumlarda huzur sağlarken, bazı durumlarda ise içsel çatışmaya zemin hazırlar. Terk edilmiş mekânların yalnızlık üzerindeki etkileri, bireyi anılarla dolu bir burukluğa sürükler. Bu mekânlar geçmişin yükünü taşıırken, yeni yapılmış, içerisinde yaşam olan mekânlar ise yeniliği simgeler. Her mekânın kişide bıraktığı izlenimler çok farklıdır. Kimine hüznü getiren mekânlar, kimine ise özgürlük hissine kapılmasına neden olabilir. Mekân ve yalnızlık arasındaki ilişki, bireyin

yolcuğunun yansıması olabilir. Terk edilmiş mekanlar, yalnızlığın birer yansımasıdır. Aynı zamanda terk edilmiş mekânları anlamlandırıp dönüştürmekte mümkündür. Eski terk edilmiş izole mekânlar, sunduğu sessizliği derinleştirip, kişinin kendini keşfetme ve aynı zamanda o mekâna dair yeni anlamlar çıkarmasına olanak tanır. Bir figürün yalnızca çevresiyle değil, aynı zamanda mekânla da kopmuş bir şekilde gösterilmesi, yalnızlık ve izolasyon hissini pekiştirebilir. Örneğin, bir manzara resminde geniş ve ıssız bir alan, yalnız bir figürle birleşerek izleyiciye izolasyon duygusu verebilir.

2.1. Terk edilmiş mekanların sessizliği: Yalnızlık ve içsel yansımaları

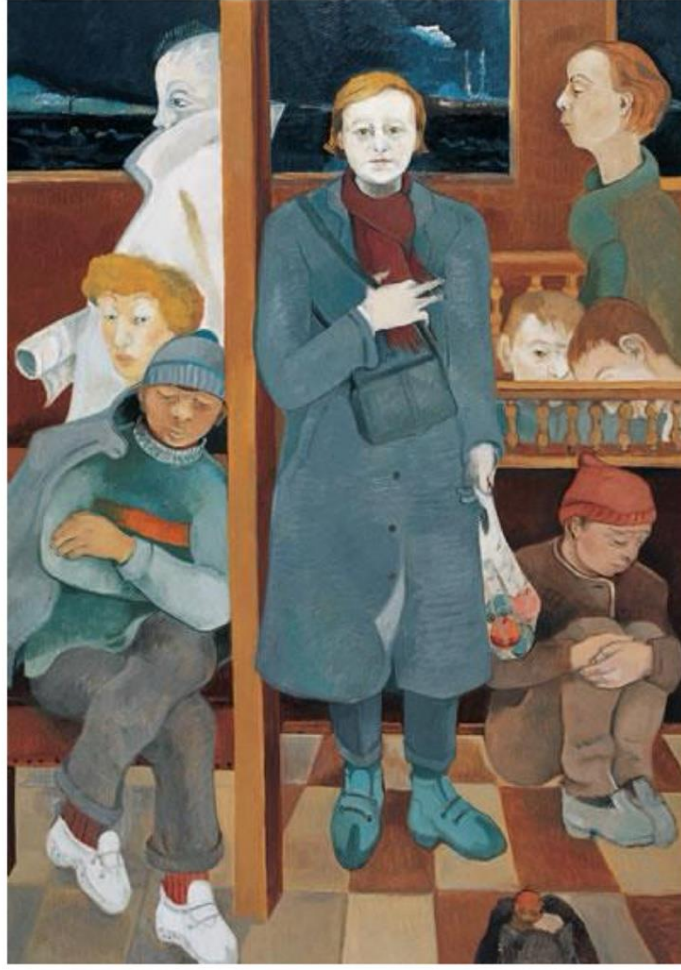
Terk edilmiş mekânların insanlarda bıraktığı burukluk, kişinin yaşadığı yalnızlığa göre daha çok hissedilir ve görülebilir bir durumdur. Bir zamanlar yaşamın olduğu, anıların biriktirildiği mekânlar gün geçtikçe izole, hüzün dolu bir hal almaya başlamıştır. Unutulmaya yüz tutmuş mekânlar, geçmişin izlerini gösteren tanıklardır. Her bir köşesinde, anıların dolup taşıdığı yaşamın yankılarının saklı olduğu bir ortamdır. Boş odaların duvarlarında ki sessizlik, geçmiş zamanların gülüşlerini ve hüzünleri bizlere hissettirir. Terk edilmiş mekânlar yaşanan mutlu anılar ve geçmişe dair hikayelerle doludur. Eskimiş kırık dökük bir pencereden sızan ışık ve tozlar, mekânın tarihine dair bir bellek oluşturur. O mekânda ki duvarlar, yaşanan mutlu olayları ve kayıpları yansıtır. Bireye bıraktığı duyguların her biri keşfedilmeyi bekler. Terk edilmiş mekânlar yalnızca bir yok oluş değil aynı zamanda yeniden doğma arzusunu da yansıtır. Geçmişte yaşadığımız her anının yeniden canlanması açısından bir fırsattır. Yalnız izole mekânlarda ise insan kendi içsel yolcuğuna çıkma fırsatıda bulur. Bu mekânlar yalnızca sessizliği değil aynı zamanda geçmişin yankılanan sesleriyle de doludur.

Hayatın farklı dönemlerinde çevresi tarafından dışlanan insanın kısa süreli zorunlu yalnızlıklarına da tanık oluruz. Oyunda arkadaşlarına küsen ya da küstürülen çocuklar yaşar bu kısa süreli dışlanmışlığı. Okulda veya işte dışlanma ya da benimsenmeme sonucu yaşanır bazen kısa süreli içe dönüşler. Aile içinde kızma, kırgınlık ve küskünlükler de zorunlu kısa süreli yalnızlıklara sebep olabilir. (Ömer Toprak.,2023 syf. 70)

Yukarıdaki cümlede insan için anlatılan kısa süreli yalnızlık, terk edilmiş mekânlar için tam tersi konumdadır. Terk edilmiş mekân yıllar içerisinde harabe bir yer haline gelir. Bu durum mekânda uzun kalıcı bir hasar bırakmaktadır. Yalnız mekânların içimizde bıraktığı kalıcı burukluğu sanatsal bir aktarımla izleyiciye sunulmuştur. Bağlamın fiziksel olarak bir parçası olma durumu ise, kültürel üretimin (o mekânla) kurduğu bütünsellik ilişkisindedir. Her mekânın bir belleği vardır. Yalnız, atıl mekânlar, sessiz terkedilmiş birer tanık olarak karşımıza çıkar. Kimsenin yaşamını sürdürmediği boş binalar, terk edilmiş unutulmuş alanlar, sadece bir nesne değil; aynı zamanda yaşanmışlıkların izlerini taşıyan, derin anlamlar hissettiren mekânlardır. Felsefi açıdan ele aldığımızda ise, kişinin varoluşuna dair sorular sorar. Kimsenin gitmediği atıl bir mekan, yaşam olmadığı takdirde zamanın durması ile ilişkilendirilebilir. Terk edilmiş mekânlar bir bellek katmanı oluşturur. Bu mekânda geçirilen zaman ve o mekânın varlığı arasında bir ilişki kurulabilir. Yalnız terk edilmiş mekanlar, geçmişin izlerini taşıyan bir arşiv gibidir. Kişilerin hatıraları ve hayallerini aynı zamanda hüznelerini barındırır.

Bilinen kuralların dışında, estetik, plastik değerler, malzemenin amacı için kullanımı gibi bütün kuralları göz ardı ederek modern anlayışa tepkisini göstermektedir. Yeni sanat anlayış biçiminde anlatı, malzemenin tekiliği üzerinden değil, farklı farklı malzemelerin ortaya koyduğu çelişkiler tarafından meydana gelmektedir (Bürger 2003,

Mekân kavramına indiğimizde yalnızca fiziksel bir mekân olmadığı, aynı zamanda o mekândan anlamlar çıkarmanın da mümkün olduğunu söyleyebiliriz. Kişilerin mekân ile kurduğu direkt ilişki, bu anlamda mekânla ontolojik bir bağ oluşturabilir. Terk edilmiş mekânlar bir zamanlar yaşam dolu alanlardır. Bu durumda orada yaşanan deneyimler, o mekânın ruhunu oluştur. Zaman içine bu mekânların unutulup atıl hale gelmesi, kişinin duygusal kaygılarını da derinleştirir. Yalnızlık, izolasyon ve sıkışmışlık temaları, yalnız mekânlarla iç içe geçmiş durumdadır.

Görsel 14: Neşe Erdok, Vapur Masalları, 2006, Tuval Üzerine Yağlı Boya,cm
<https://tr.pinterest.com/aysetorr/neşe-erdok/> Erişim: 10.02.2025

Neşe Erdok, çalışmalarında toplum içerisinde yaşanan yalnızlık kavramına sıklıkla yer vermiştir. “Vapur Masalları” resminde farklı karakterlerin duygu durumlarını yansıtmıştır. Yaşadığı toplum içerisinde yalnızlığı ele alan eserleri kadar kalabalık ortamlarda figürleri kullanarak da resimler yapmaktadır. Günlük yaşamın içinden ele aldığı, vapur içindeki kalabalık, yerde oturan izole figür ve birçok karakterle yalnızlık ve izolasyon duygularını izleyiciye sunmuştur. Bu eserde, karakterlerin yalnızca fiziksel olarak değil, aynı zamanda duygusal ve zihinsel olarak da birbirlerinden uzak olduğu, kendilerini yalnız hissettikleri bir atmosferi yansıtmaktadır. Resimde yalnızlığın sadece insanın çevresindeki diğer insanlardan fiziksel olarak izole olmasıyla sınırlı kalmadığı; aynı zamanda herkesin kendi düşüncelerinin ve duygularının içine hapsediği bir içsel izolasyonu da anlatır.

Yalnız mekânlar, bizlere geçmiş ve geleceği aynı anda bir araya getirir. Geçmiş yaşantının izlerini, geleceğin kuşkusuz olasılıklarını aynı anda düşünmemize olanak tanır. Bir zamanlar hayatın olduğu, insanların birbirleriyle iletişim halinde olduğu, mutlu ve hayat dolu olan mekân, terkedildiğinde artık sessizliğe bürünür. Bu durum izleyiciye hayatın ne kadar geçici bir durum olduğunu hatırlatır. Terkedilmiş izole mekânlar, sadece geçmişin izleri değil, aynı zamanda geleceğin potansiyel alanlarını da oluşturmaktadır. Kişiler bu buruk mekanlara yeniden hayat verip canlandırabilirler. Aynı zamanda yeni anlamlar da yükleyebilirler. Bergson şu yorumlarda bulunmuştur;

“Bedenim, tek bir an içinde düşünülduğünde, etkide bulunan nesnelere ile etkide bulunduğu nesnelere arasında aracı bir iletken değilken, buna karşılık, akan zamanın içine yerleştirildiğinde, daima geçmişimin bir eylem içinde son soluğunu verdiği belirgin bir noktada bulunur.” (Bergson, 2020, s. 76)

Beden nesneden ayrıldığı vakit, o mekanla olan bağı da kaybeder. Bergson'un (2020) kurduğu cümleleri mekân için söylememizde mümkündür. Mekânın içinde bulunan nesnelere aracı bir iletken değilken, akan zaman içerisinde eylem ile son bulur. Atıl mekânların kişide bıraktığı buruk ve izole durumu sanatsal bir dile dönüştürmek mümkündür. Mekân sanatsal ifadede büyük rol oynar. Atıl izole mekânlar, unutulduğu durumda hayatın geçiciliği gösteren yerlerdir. Örneğin; insanın yaşamını sürdürmediği bir bina yıllar geçtikçe doğaya karışarak kalıcılığı kaybedebilir. O binada boş oda, pas tutmuş kapılar ve etrafa saçılan tozların her biri geçmişin izlerini barındırır, mekânda ki sessizlik derin bir burukluk bırakır. O ortamdaki sessizlik, yalnızlık duygusunun derin yansımasıdır. Geçmişte geçirilen zamanlar, insanın göz bebeğindeki tüm yaşantı, o mekânla bütünleştiğinde kaybolmuş hissi yaratır. Sessiz mekânlarda kişi, iç dünyasına yönelip, burukluğun bıraktığı düşüncelerle aklın derinliklerinde dolaşmaya başlar. Yalnızlığın verdiği kayıplarının acısı, yaşanan pişmanlıklar ve geçmişin bıraktığı izler, bireyin zihnini kurcalar.

Terk edilmiş evlerin, ücra ve karanlık köşeleri, geçmişte yaşanan mutlu veya mutsuz anıların birer yansıması gibidir. Her yaşanan olay ve anı bir ayna görevi görür. Terk edilmiş mekânlar insanda içsel yansımalara neden olur. Yalnızlık ve izolasyon kavramları, terk edilmiş mekânların ruhuna işlemiştir. Böylesine yalnız mekânlarda bulunulduğunda kişi kendini o mekâna yabancı hissedebilir. Duvarların çatlama görüntüsü, buruna gelen rutubet kokusu o mekânın yalnızlığını yüzümüze tokat gibi vurabilir. Yaşamın geçtiği mekânda geçmişte hissedilen aidiyet duygusu, hayal kadar uzaktır. Bu durum, insanın kendisiyle baş başa kalıp yüzleşmesine ve kendi dünyasına yolculuğa çıkmasına zemin hazırlar. Terk edilmiş atıl durumdaki mekânların sanat pratiklerinde de çokça yer verildiğini görmek mümkündür.

2.2.Terk Edilmiş Anılar

Terk edilmiş anılar, yıpranmış eski bir fotoğrafın köşeleri gibi, yaşanmış olayların üzerinden geçtikçe görüntü silikleşir. Olayların yaşandığı zaman detaylar canlıyken, yıllar geçtikçe terk edilmiş kırıntılarla var olmaya devam etmiş ve ruhun derinliklerinde yankılara dönüşmüştür. Terk edilmiş anılar yaşanmışlıkların olduğu ruhsal bir izdir. Yıllar geçtikçe birer hayalet dönüşürler. Geriye dönüp baktıkça tekrar hayat bulur. Bir şehrin terk edilmiş evlerinde, mekânların yalnızlığı boş odaların yankılarıyla doludur. Duvarlardaki çatlaklıkların her köşesinde kaybolmuş seslerin ve yarım kalmış gülümsemelerin izlerini görürüz. Mekândaki her iz, ya da toprak parçası orada bir zamanlar yaşamın olduğunu bize hatırlatır. Ama bu insanlar zaman içinde tıpkı kaybolan bir kış akşamı gibi hayal olup silinip giderler.

Sanat, terk edilmiş mekânların ve anıların peşinde bir iz düşümü arar. Yapılan resimlerde tasvir edilen kasvetli bir günü düşünelim, terk edilmiş bir kayık ya da bir yol boyunca yürüyen yalnız bir figür, böyle durumlarda zamanın içindeki kaybolmuşluğunu tümünden hissederiz. Duvarda asılı paslanmış bir çerçeve, içinde kim bilir ne kadar anı ve hayal barındırıyor. İmgeler, kaybolup giden zamanın bekçisidir. Terk edilmiş olan mekânlar, gözle değil, kalp ve sezgiyle hissedilebilen kayıplardır. Terk edilmiş bir anı veya mekânlar, eski bir şarkının melodisinde yankı bulur. Bir şarkı düşünelim, sözleri neredeyse unutulmuş ama melodisi hala kulaklarda çınlamaya devam ediyor. Terk edilmiş anılar da böyledir bazen anımsanması bile imkansızdır. Bazı durumlarda ise, anıların içinde bir umut ışığı

görürüz. Bir pencerenin köşesinde, yıllarca kapanmış hiç açılmamış kapı yalnızlığın göstergesidir. Yalnızlık, bireylerin kendi değerlerini sorgulaması sonucu, sosyal ve toplumsal rolleri hakkında anlamlandırmalarının gelişimini sağlayacaktır. (Siqueira vd., 2019: syf. 18). Mekânlar terkedilse dahi, zamanla yerini anılar alır. O eski duygular, başka bir biçimde bize geri döner. Çünkü terk edilmiş anılar kaybolmuşluğun ardından da varlık bulabilir, bir iz bir dokunuş gibi. Terk edilmiş anılar kavramı, pek çok sanatçının eserlerinde ele aldığı derin bir konu olmuştur. Bu kavram, geçmişin izlerini, kaybolup giden zamanları, unutulmuş anıları ve yerle bir olmuş mekânları keşfetmekle ilgilidir. İşte terkedilmiş anılarla ilişkili sanatsal bir bağlamda örnekler verebileceğimiz birkaç sanatçı örnekleri; Anselm Kiefer

Görsel 15: Anselm Kiefer, Baş Rahibe, 1985-89, Heykel,
<https://www.wikiart.org/en/anselm-kiefer/the-high-priestess-zweistromland-1989>
Erişim: 16.11.2024

Terk edilmiş anılar ve geçmişin bıraktığı derin izlere yoğunlaşan eserleriyle bilinen Alman sanatçı Anselm Kiefer; çalışmalarında savaşın yıkımını, yalnızlığını ve hafızanın izlerini konu alır. Aynı zamanda terk edilmiş yerlerin, harabeye dönmüş binaların ve paslanmaya yüz tutmuş nesnelere çalışmalarında sıkça yer verir. Bu nesnelere, tarihsel süreç ve kişide bıraktığı izleri sembolize eder. En ünlü eserlerinde biri olan "Baş Rahibe" (1985), terk edilmiş bir medeniyetin kaybolmuş değerlerinin ve anılarının izlerini görürüz. Kiefer bu yalnızlık ve terk edilmişliğin

yıkımı arasındaki bağlantıyı güçlü bir şekilde ortaya koymuştur. Geçmişin kişide bıraktığı ağırlığı ve insanlık tarihinde yaşanan yalnızlık ile ilişkisi olan mekânların izlerine çalışmalarında yer vermiştir.

İngiliz asıllı sanatçı Cornelia Parker, nesnelerin ve mekanların terkedilmesiyle ilgili çalışmalarını anılır. Soğuk Karanlık Madde: Patlamış” (1991) adlı eserinde, terk edilmiş ve patlamadan dolayı zarar gören nesnelerin detaylı bir şekilde sunulmasıyla, anıların parçalanmış doğasını simgelemek istemiştir. Bu çalışmada, terk edilmiş anıların gücü ve yıkımı bombalanmış nesnelere somutlaşmıştır. Cornelia Parker’ın çalışmalarında, kaybolmuş anıların ve unutulmuşluğun geride bıraktığı izlerin estetik bir ifadeye dönüşmesi oldukça dikkat çekicidir.

Görsel 16: Cornelia Parker, Soğuk Karanlık Madde: Patlamış, 1991, Esntalasyon, <https://chisenhale.org.uk/project/cornelia-parker/> Erişim: 16.11.2024

Görsel 17: Cornelia Parker, Soğuk Karanlık Madde: Patlamış, 1991, Enstalasyon, <https://chisenhale.org.uk/project/cornelia-parker/> Erişim: 16.11.2024

Sonuç olarak, Cornelia Parker'ın "Soğuk Karanlık Madde: Patlamış" eseri, izleyicinin hem fiziksel hem de kavramsal anlamda kendini sorgulamasına yol açmıştır. Patlatılmış bir nesnenin dağılmış ve asılı parçalarından oluşan bu çalışma, bir yandan patlamanın yarattığı kargaşayı ve yalnızlığı, diğer yandan evrenin ve insan hayatının kaotik yapısını temsil etmektedir. Bu eser, hem fiziksel hemde metafiziksel olarak bir anının, izleyiciye zihinsel ve duygusal sınırlarını zorlayan bir sanat deneyimi sunmayı amaçlamıştır.

Görsel 18:Önay Yeniçeri, Terk edilmiş anılar, 2023, fotoğraf, Zonguldak

Bu çalışmada, bir odanın kapısının aralanmasıyla içeriye süzülen ışığın, zamanla biriken tozların ve unutulmuş anıların yansıması incelenmektedir. Işık mekâna girmeye başladıkça, geçmişin izlerini, zamanın etkisini ve mekânın terk edilmişliğini gözler önüne serer. Eski eşyalar, yıkılmaya yüz tutmuş duvarlar ve köşeye dağılmış nesnelere, mekânın yalnızlığını ve geriye kalanların silik izlerini betimler. Özellikle kapalı bir sandığın varlığı, zamanın geçişine ve unutulmaya yüz tutmuş anıların yalnızlığına dair bir metafor olarak işlev görür. Bu odadaki her şey, zamanla değişime uğramış, eskimiş ve terkedilmiş bir duyguyu yansıtmaktadır. Evin önceki hali bir zamanlar yaşam dolu, neşeli ve heyecanlı bir alan iken, şu an yalnızca izole ve silik bir mekânı simgeler hale gelmiştir. Buradaki dönüşüm, yaşamın geçiciliğini ve zamanın mekân üzerindeki etkisini vurgular. Çalışma, evin geçmişte aile yaşamını sürdüren bir alan olarak işlev gördüğü zamandan bugüne dek süregelen değişim sürecini ve mekânın hafızasında biriktirdiği hatıraları yansıtmaktadır. Bu fotoğraf çalışması, geçmişin izlerini ve mekânın duygusal yükünü sanat aracılığıyla incelemekte; zamanın ve unutulmuş anıların oluşturduğu

izleri belgelerken, aynı zamanda mekânda yaşanan dönüşüm sürecini görsel bir dil aracılığıyla ortaya koymaktadır. İlerleyen sayfalarda, aynı mekânda gerçekleştirilen diğer çalışmalara da yer verilecek olup, bu çalışmalar mekânın belleğini ve geçmişin görsel yansımalarını daha derinlemesine keşfetmeyi amaçlamaktadır.

Görsel 19:Önay Yeniçeri, Terk edilmiş anılar, 2023, Fotoğraf, Zonguldak

Bu çalışmada geçmişin izleri, özellikle mutfağın çatlamış ve kararmış duvarları üzerinden incelenmektedir. Duvarlardaki çatlaklıklar mekânın zaman içindeki dönüşümünü ve bu dönüşümün duvarlar aracılığıyla taşıdığı hafızayı simgeler. Her bir dökülen parça geçmişin izlerini ve yılların mekâna yüklediği ağırlığı temsil etmektedir. Eski duvarlar bir tablo gibi zamanın etkisiyle eskimiş ve her çatlak duvarın hafızasında birikmiş olan anıların izlerini işaret eder. Evin her bir köşesi bir zamanlar insan yaşamının sevinçleri ve hüznleriyle iç içe geçmişken, günümüzde yalnızca sessizliğe bürünmüş ve tarihsel bir yaşanmışlık olarak karşımıza çıkmaktadır. Mutfak artık izole bir mekân olmasının ötesinde, geçmişin yaşanmışlıklarını ve anılarını absorbe eden, kapalı bir kutuya benzer bir yapıya

bürünmüştür. Duvarlardaki dökülen boyalar ve çatlaklar, zamanın kaçınılmaz etkisi karşısında mekânın direnç gösterdiği aynı zamanda, zamanın ona karşı kazandığı zaferi simgeler. Bu çatlaklar mekânın direncini ve aynı zamanda unutulmuşluğa doğru ilerleyen sürecin simgesel bir anlatımıdır. Mekân hem unutulmuş yerin hem de yalnızca hafızada kalan bir anının simgesi olarak, bireysel ve toplumsal hafızada derinleşen bir anlam taşır.

Bu fotoğraf çalışmasında, her iz, geçmişin sakin ama güçlü adımlarını, zamanın geçişini ve insan hayatının izlerini anlatır. Mekân artık sadece fiziksel bir alan değil, aynı zamanda insan yaşamının izlerini barındıran bir bellek kutusuna dönüşmüştür. Zamanla yıpranan bu alan, geçmişin sessiz ama güçlü etkilerinin somut bir yansıması olarak mekânın duygusal ve tarihsel bağlamını ortaya koymaktadır. Bu çerçevede mekânda her bir iz, geçmişin zamana karşı direnişi ve unutulmuş anıların izlerinin görsel bir dili olarak anlam kazanır.

3.BÖLÜM: YALNIZLIĞA BİR İZ BIRAK

Her unutulmuş mekân aslında birer yolculuk gibidir. Geçmişin izlerini barındıran mekânlar, hem yalnızlığın hemde zamanın ağır yükünü taşırlar. Yıkılmış duvarların, taşların ve boyaların oluşturduğu çatlaklıklarda, yıllar boyunca kaybolmaya devam eden anıların hüznü yankıları vardır. Yalnızlığın barındırdığı duygusal durum, sadece evren ve çevresel faktörler ile alakalı değildir. Bu duygusal durum, kendi içerisinde, kendini yönlendiren bir unsurdan oluşmaktadır. (Roberts ve Krueger, 2021syf.196).

Her terk edilmiş alan, geçmişin hikayelerini anlatır ve aynı zamanda estetik çözüme kavuşturulmamış bir düşünceye dönüşür. Bu alanlar sadece fiziksel değil, duygusal terk edilmiş izlerinide taşır. Mekânın tarihini ruhunu içindeki çürümüş dokularla, deforme olmuş alanlarla, silinmiş renkleriyle okuruz. Zamanın yansımaları, duvarlarda sıyrılmış boyalar ve paslanmaya yüz tutmuş çiziklerle de kendini gösterir. Bir zamanlar canlı olan, coşku dolu hayatlara ev sahipliği yapmış mekânlar, şimdi bir görsel sanat çalışmasına dönüşebilir. Bu tarz çalışmalarda, unutulmuş ve terk edilmiş mekânların sanatsal estetiğini keşfetmeye, zamanın izlerini sanatla yakalamaya ve kaybolmuş alanların yaşatılıp yeniden hatırlatılmasına yönelik farklı tekniklerle yapılan sanatçı çalışmalarını görmek mümkündür. Terk edilmiş mekânların tarihsel katmanlarını, fiziksel dönüşümlerinin aksine, görsel güzelliklerini birleştirerek, onların sadece bir mekân değil, içlerindeki her bir hikayeyi sanat eseri olarak yeniden var etmek gerekiyor. Terk edilen anılar ve mekân sadece oranın öyküsünü değil, aynı zamanda, zamanın inşa ettiği estetiği ve mekânda şekillenen hayatın estetik potansiyelini ortaya koyuyor. Bu mekânın yolculuğu, kaybolan zamanın ve mekânın izini sürerken, aynı zamanda hafızanın derinliklerine de keşif yapmaktır.

Görsel 20:Önay Yeniçeri, Geçmişin İzleri, 2023, Yerleştirme, Zonguldak

Görsel 21: Önay Yeniçeri, Geçmişin izleri, 2023, Yerleştirme, Zonguldak

Görsel 22: Önay Yeniçeri, Geçmişin izleri, 2023, Yerleştirme, Zonguldak

Görsel 23: Önay Yeniçeri, Geçmişin izleri, 2023, Yerleştirme, Zonguldak

“Geçmişin İzleri” (2023) çalışmamda evin duvarlarından dökülen boyalar ve zemindeki çürümüş parkeler, bir zamanlar yaşamla dolup taşan bu mekânın, şu anda yalnızca anıların bir yansıması olarak varlık gösterdiğini simgeler. Evin salonunun tam ortasında duran ve zamanla mekânla bütünleşmiş dikiş makinesi, geçmişin bir parçası olarak dikkat çekmektedir. Bu makine, anneannemin geçimini sağlamak için yaptığı terzilikten kalan, evin demirbaşlarından biri olup, bir nevi geçmişin sisli sesi işlevini görmektedir. Yıllar boyunca mekânla bütünleşen bu nesne, her dikişin arkasında bir öykü, her ipliğin arasında ise umut ve emeği barındırmaktadır. Kavramsal bir çalışma olarak, evin geçmişiyle bağlantı kurduğum bu projede, ortada duran dikiş makinesi, bir zamanlar evin ruhunu şekillendiren bir nesne olarak çok katmanlı yaşamın simgesi hâline gelmektedir. Ayrıca, tavandan sarkıtılan fotoğraflar, mekâna ve içinde yaşayan insanlara dair birer bellek işlevi görmektedir. Geçmişin buğulu yüzleri ve yaşam izleri, dikiş makinesinin etrafından süzülen anılarla şekillenerek, mekânın bellek odaklı bir temsilini ortaya koyuyor.

Tavandan sarkan tüm fotoğraflar mekânın ruhunu taşıırken, kaybolmuş ve silinmiş kişileri de hatırlatmaktadır. Bu fotoğraflar mekânın bir parçasıymış gibi bir his uyandırmakta, evin içindeki yaşamları ve unutulmuş izleri yeniden gün yüzüne çıkarmaktadır. Anneannemin dikiş makinesi sadece işlevsel bir araç olmanın ötesine geçerek, kültürün, bir evin ve ailenin ortak belleğini taşıyan sembol hâline gelmiştir. Yıkık dökük evin içindeki bu dikiş makinesi ve tavandan sarkıtılan fotoğraflar, geçmişin ve geleceğin hafızasını iç içe geçirerek, mekânda var olan zamanın çok katmanlı yapısını ortaya koyar. Evin sessizliğinde, her bir dikiş ve fotoğraf parçası, kaybolan zamanın ve geçmişteki yaşamların yankıları olarak, mekânın hafızasını somutlaştırmaktadır. Bu çalışmada, geçmişin izlerinin günümüzle kesiştiği noktada, mekânın zamansal ve duygusal derinliği sanat aracılığıyla yeniden yapılandırmaktadır.

Görsel 24: Önay Yeniçeri, Yalnızlığın eli, 2024, Yerleştirme, Zonguldak

Görsel 25: Önay Yeniçeri, Yalnızlığın eli, 2024, Yerleştirme, Zonguldak

Görsel 26: Önay Yeniçeri, Yalnızlığın eli, 2024, Yerleştirme, Zonguldak

Görsel 27: Önay Yeniçeri, Yalnızlığın eli, 2024, Yerleştirme, Zonguldak

“Yalnızlığın eli” (2024), Zonguldak Kandilli’de, geçmişte kömür madeniyle tanınan ve yüksek nüfusa sahip bir bölgedeki terk edilmiş bir okul binasında gerçekleştirilmiştir. Bir zamanlar çocukların gülüşleriyle yankılanan, sınıflarda derslerin işlendiği ve koridorlarda ayak seslerinin duyulduğu bu mekân, şu an devlet tarafından koruma altına alınmış kimse tarafından ziyaret edilmeyen bir hâle bürünmüştür. Terk edilmiş olan bu okul binası, aynı zamanda doğanın yavaşça bu yapıyı sarmasıyla, zaman içinde eski canlılığını kaybetmiş, mekânın içindeki tüm hareketlilik silinmiştir.

Bir zamanlar eğitim verilen bu yapının, şuan da doğa ile bütünleşen bir yapıya dönüştüğü görülmektedir. Mekân, sessiz bir bellek olarak varlığını sürdürmekte fakat geçmişteki canlılık ve aktivitenin kaybolduğu izole bir alan hâline gelmiştir. Bu terk edilmiş mekânda, doğanın izleriyle birleşmiş, kaybolan zamanın sembolik bir gösterimi olarak bir el heykeli yükselmektedir. Sonbaharda dökülen yapraklar, mekânın terk edilmişliğini ve içindeki hüznü yalnızlığı simgeliyor; yaprakların arasından yükselen el heykeli ise doğa ile mücadeleyi simgeliyor. Toprağa ve doğaya karışan bu el, yalnızca bir işaret değil, aynı zamanda bir varlık ve direnişi temsil etmektedir. Enstalasyondaki el, mekânın ortasında dışarıdan gelen hiçbir sese kulak asmadan geçmişin izleriyle yüzleşmeye çalışan bir figür gibi yükselir. Bu el, mekânın son canlılığını ve umudunu simgelerken, dökülen her bir yaprak, kaybolmuş bir zamanın parçası olarak yere serilmiştir. Bu yapraklar, mekânın geçmişteki yaşamlarının bir araya gelip dağılmasını simgeler. Yaprakların arasından yükselen el terk edilmiş mekânda, kaybolan geçmişi yeniden var etmeye, zamanla barışmaya çalışmaktadır. Enstalasyondaki elin yükselmesi, mekânda zamanın durdurulmak istendiğini ve oraya yeniden hayat verilmek istendiğini gösteren bir sembolizmi taşır. Bu çalışma, terk edilmişlik hissini, doğanın boşluk, yalnızlık ve estetikle birleşimini gözler önüne serer. Mekânın içindeki sıkışmışlık ve yalnızlık, doğanın her köşesini sarmış, zamanın izlerini taşıyan bir hafızaya dönüşmüştür. El bu hafızanın somut bir parçası olarak, kaybolan her anın geri çağırılması ve her kaybın yeniden var edilmek istenmesinin simgesidir.

Bu çalışmanın sanatsal anlamı, terk edilmiş mekânın boşluğunda sadece bir figür yaratmak değil, aynı zamanda kaybolmuş bir hayatın, geçmişin derinliklerinde kaybolan anıların gün yüzüne çıkarılmak istenmesidir. El heykeli, mekânın geçmişteki olayların, duyguların ve kayıplarının yeniden ortaya konmasına yönelik bir çaba olarak, geçmişin ve bugünün izlerini bir araya getirir. Doğanın, zamanın ve mekânın birleştiği bu terk edilmiş sınıf, yalnızca geçmişin değil, geçmişin bir parçası olan bugünün izlerini de taşır.

Görsel 28: Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024, İnteraktif sanat projesi, Zonguldak/Kandilli

Görsel 29: Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024, İnteraktif sanat projesi, Zonguldak/Kandilli

“Yalnızlığa bir iz bırak”, terk edilmiş bir okul bahçesinde gerçekleştirilen interaktif bir sanat çalışması ile ele alınmıştır. Çalışmanın amacı, katılımcılarla birlikte mekân üzerinde iz bırakmak ve mekânın geçmişine dair bir hafıza yaratmaktır. Çalışmanın gerçekleştirildiği okul, bir zamanlar çocukların öğrenim gördüğü, hayaller kurduğu ve ilk adımlarını attığı bir eğitim kurumu iken, zamanla terk edilmiş ve unutulmaya yüz tutmuş bir mekâna dönüşmüştür. Eski okulun duvarları zaman içinde hasar görmüş, pencereleri kaybolmuş ve mekân sessizliğe mahkûm edilmiştir.

Bu terk edilmiş mekândaki boşluk ve çağrı hissi sanat ile dönüştürülmüştür. Yalnızlığa bir iz bırak çalışmasıyla, sanatın mekânla ilişkisi, geçmişin izlerini günümüze taşımadaki rolünü ve unutulmuş mekânlara yeniden anlam kazandırma sürecini dönüştürmektedir.

Görsel 30: Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024, İnteraktif sanat projesi , Zonguldak/Kandilli

Görsel 31: Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024, İnteraktif sanat projesi , Zonguldak/Kandilli

Bu interaktif sanat projesi, katılımcılarla birlikte mekânın geçmişine dair izlerini keşfetmeyi amaçlamıştır. Katılımcılar, çocuklar ve yetişkinlerden oluşan bir grup olarak, terk edilmiş bir okulun ruhunu hissetmek ve bu mekânın geçmişiyle yüzleşmek amacıyla bir araya gelmiştir. Proje sürecinin ilk aşamasında, mekânın tarihine dair bilgi edinilmiştir. Okulun duvarlarının ardında hangi anıların saklı olduğu ve sınıflarda ne tür terk edilmiş izlerin bulunduğu araştırılmıştır. Katılımcılar, mekânın geçmişine dair duygusal izler aramış, bu süreçte hissettikleri duygular arasında hüznün, mutluluk ve kaybolmuş umutlar yer almıştır. Mekân, geçmişiyle adeta bir iletişim kurarak, katılımcılara tarihsel anıların izlerini sunmuştur. Projenin bir sonraki aşamasında, katılımcılar kendi duygusal deneyimlerine ve mekânın bıraktığı etkilere dayalı olarak, istedikleri tekniklerle heykel ve resim çalışmaları yapmaya başlamıştır. Katılımcıların her biri, mekânın duygusal atmosferinden farklı şekillerde etkilenmiş, bazıları geçmişin kaybolan neşesini kağıda yansıtırken, bazıları ise terk edilmişlik ve yalnızlık gibi kavramları somutlaştırmaya yönelik çalışmalar yapmıştır. Bu süreç, katılımcılar için hem bireysel içsel bir yolculuk hem de kolektif bir bağ kurma deneyimi sunmuştur.

Proje, okulun yalnızlığı ve izole yapısının sanat eserlerine yansımaları sağlamıştır. Çalışmalar tamamlandıktan sonra, katılımcılar tarafından üretilen tüm eserler mekân ve çevresinde sergilenmiştir. Böylece terk edilmiş okul, katılımcıların sanatsal ifadeleriyle yeniden anlam kazanmış ve geçmişin izleriyle yeniden varlık bulmuştur. Yapılan her bir eser mekâna ses, anlam ve kimlik kazandırmış, terk edilmişliğine rağmen sanat yoluyla yeniden varlık bulabileceği ve anlam oluşturabileceği ortaya koymuştur.

Görsel 32: Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024, İnteraktif sanat projesi, Zonguldak/Kandilli

Görsel 33: Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024, İnteraktif sanat projesi , Zonguldak/Kandilli

Görsel 34: Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024, İnteraktif sanat projesi, Zonguldak/Kandilli

Görsel 35: Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024, İnteraktif sanat projesi, Zonguldak/Kandilli

Görsel 36:Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024, İnteraktif sanat projesi , Zonguldak/Kandilli

Görsel 37:Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024, İnteraktif sanat projesi , Zonguldak/Kandilli

Görsel 38:Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024, İnteraktif sanat projesi , Zonguldak/Kandilli

Görsel 39:Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024, İnteraktif sanat projesi , Zonguldak/Kandilli

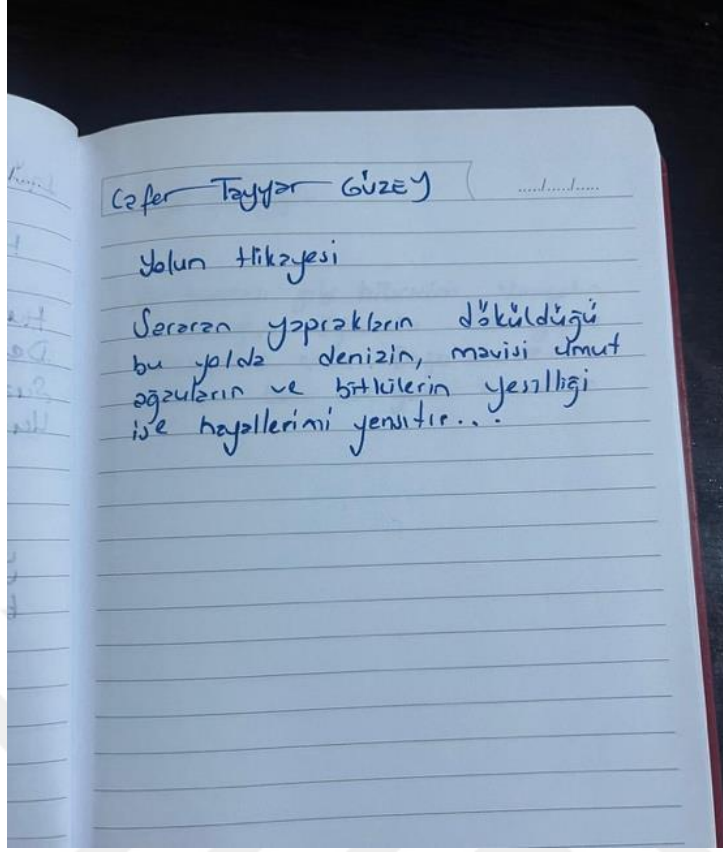

Görsel 40:Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024, İnteraktif sanat projesi , Zonguldak/Kandilli

Görsel 41:Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024, İnteraktif sanat projesi , Zonguldak/Kandilli

Projede, katılımcılara mekânın bıraktığı duygusal izleri sözel olarak ifade etme fırsatı da sunulmuştur. Katılımcılar, duygularını cümleler ya da şiirlerle dışa aktararak, terk edilmiş okulun ve terk edilmenin yarattığı hissiyatı yalnızca görsel sanatlarla değil, kelimelerle de somutlaştırmışlardır. Her katılımcıya, mekânın kendisinde uyandırdığı duyguları özgürce ifade etme imkânı tanınmış, bu sayede katılımcılar farklı duygusal perspektifler geliştirmiştir. Bazı katılımcılar yalnızlığın huzursuz yönlerini vurgularken, bazıları kaybolmuş zamanların özlemini ve yeniden keşfedilen bir anlamın ışığında hissettiklerini kelimelerle dile getirmiştir. Bu süreç, sanatın çeşitli formlarının bir araya gelerek mekânın duygusal etkilerini daha derinlemesine ifade etme ve anlamlandırma yolunda önemli bir adım olmuştur.

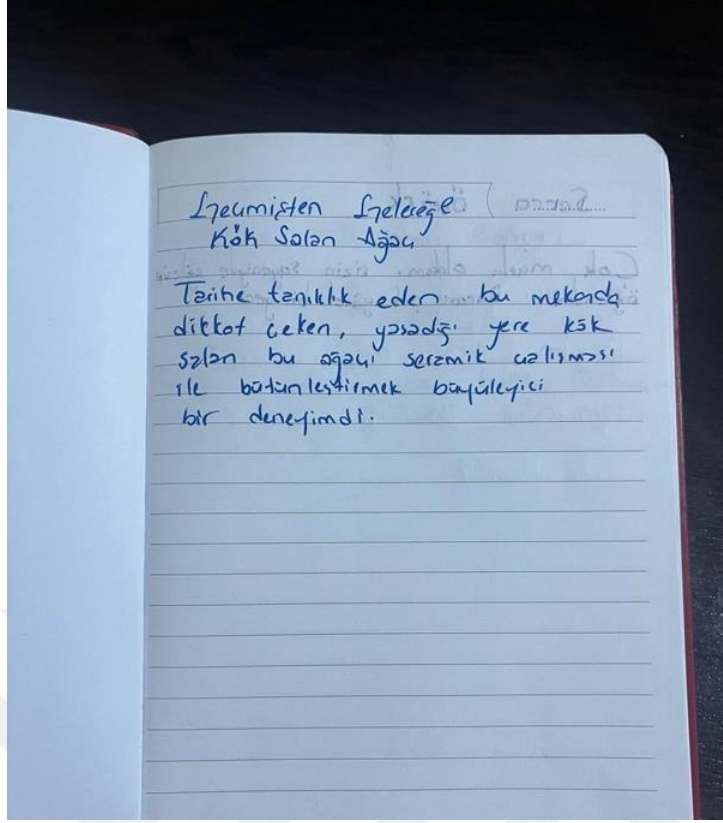
Görsel 42:Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024, İnteraktif sanat projesi, Zonguldak/Kandilli

10.11.2024 15.00

Cafer Tayyar Güzey;

YOLUN HİKAYESİ

Sararan yaprakların döküldüğü bu yolda denizin mavisi umut, ağaçların ve bitkilerin yeşilliği ise hayallerimi yansıtır...

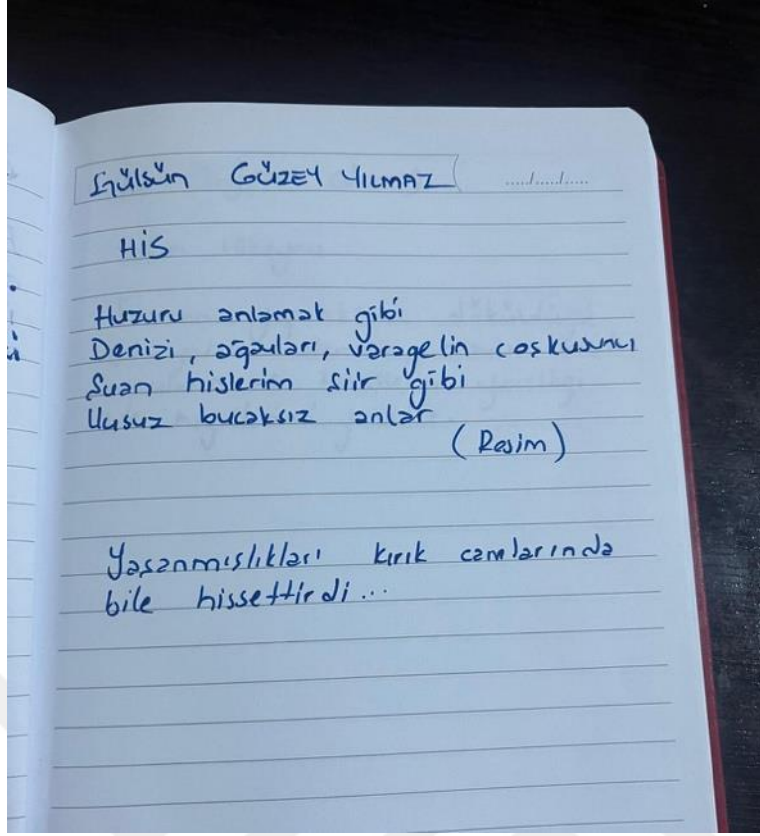
Görsel 43: Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024, İnteraktif sanat projesi , Zonguldak/Kandilli

10.11.2024 15.40

Özden Güzey

GEÇMİŞTEN GELECEĞE KÖK SALAN AĞAÇ

Tarihe tanıklık eden bu mekânda dikkat çeken, yaşadığı yere kök salan bu ağacı seramik çalışması ile bütünleştirmek büyüleyici bir deneyimdi.

Görsel 44: Önay Yeniçeri, Yalnızlığa bir iz bırak, 2024, İnteraktif sanat projesi , Zonguldak/Kandilli

10.11.2024 15.50

Gülsün Güzey Yılmaz

HİS

Huzuru anlamak gibi

Denizi, ağaçları, varagelin coşkusu

Şuan hislerim şiir gibi

Uçsuz bucaksız anlar

Yaşanmışlıkları kırık camlarında bile hissettirdi...

Gerçekleştirilen “Yalnızlığa Bir İz Bırak” sanat çalışması, terk edilmiş bir okulun yeniden hayat bulmasını amaçlamıştır. Kandilli’deki eski okul, zamanla unutulmuş ve terk edilmiş bir mekân olmasına rağmen, sanat, söz ve bellek aracılığıyla yeniden varlık kazanmıştır. Geçmişin izleri ve kaybolmuş anılar, sanatın gücüyle bir araya gelerek mekâna anlam katmıştır. Katılımcılar, her bir duvarı ve odadaki boşluğu anlamış, yorumlamış ve kendi varlıklarıyla bu boşlukları doldurmuşlardır. Bu süreç, terk edilmiş okulun yalnızca fiziksel bir mekân olmadığını, bir zamanlar orada yaşamış olanların izlerinin ve duygularının kesişim noktası olduğunu ortaya koymuştur. Sanat çalışması, katılımcıların bıraktığı izlerle mekânın yeniden canlanmasına bir davet niteliği taşımaktadır.

Sonuç olarak, mekânın çevresine bırakılan izler, sergilenen eserlerle ve kelimelerle yeniden anlam bulmuş, geçmişin bir hatırlatıcısı olmanın ötesine geçerek o mekânın yaşayan bir hafızası haline gelmiştir. Bu çalışma, mekânın duygusal ve tarihsel boyutlarını yeniden inşa ederek, sanatın toplumsal hafıza ve kimlik oluşturma süreçlerindeki rolünü vurgulamaktadır.

SONUÇ

Bu tez çalışmasında, sanat pratiğinde yalnızlık ve izolasyon kavramları derinlemesine incelenmiştir. Hem bireysel hem de toplumsal bağlamda bu kavramların sanatla olan ilişkisi sorgulanmıştır. İnsanlık tarihi boyunca yalnızlık, insanın iç dünyasına dair güçlü ve karmaşık duygulardan biri olmuştur. Yalnızlık, bazen fiziksel bazen ise psikolojik olarak farklı biçimlerde karşımıza çıkmış, aynı zamanda sanatçılara ise derin yaratım kaynağı olmuştur. Bu bağlamda ise yalnızlık sadece dışlanma veya toplumsal bir izolasyon duygusunun yansıması değil aynı zamanda insanın içsel bir yolculuğunun ve kendi varoluşunu sorgulamasının bir ifadesi olarak sanatla buluşmuştur.

Yalnızlık ve izolasyon kavramları bölümünde, yalnızlık duygusunun felsefi ve psikolojik temellerinin yansımaları incelenmiş ve sanatçıların bu duyguları eserlerine nasıl dönüştürdüğü tartışılmıştır. Yalnızlık bazı yönleriyle boşluk ve eksiklik hissi olarak hayatımızda algılanırken, sanatçılar açısından ise bir yaratım aracı, ifade biçimi ve derinlemesine bir düşünme alanı oluşturmuştur. Yalnızlık kavramı sanatçının bireysel kimliğini, içsel dünyasını, toplumsal ilişkilerini ve kültürel bağlamını nasıl şekillendirdiğini anlamada önemli bir rol oynar. Yalnızlık deneyimi, her sanatçı için farklı biçimlerde anlam kazanmış ve sanat eserlerinin çeşitliliğini ve derinliğini arttırmıştır. Tezin ikinci bölümünde, mekânın yalnızlığı ve izole olan mekânların üzerine incelemeler yapıp, mekânın izolasyon ve yalnızlık kavramı ile olan ilişkisi sorgulanmıştır. Mekân, fiziksel bir alan olmasının dışında, bireyin zihinsel, duygusal ve toplumsal durumlarının dışı vurumu haline gelmiştir. Mekânın yalnız ve izole oluşu insan deneyimi açısından hem somut hem de soyut biçimde görselleştirme imkanı sunar. Sanatçının mekanı nasıl kullandığı, nasıl izole ettiği ve izleyiciye ne şekilde aktardığı büyük bir öneme sahiptir. Yalnızlık kavramı sadece bireysel bir deneyim değil, aynı zamanda toplumsal yapıları sorgulatan, sosyo kültürel anlamlar taşıyan kavram olarak da sanatçılar tarafından ele alınan konular olmuştur. Mekânın izolasyonu insanın dış dünyadan kopmasını içsel bir yolculuğa çıkmasını ya da toplumsal normlardan uzaklaşması gibi temalarla ilişkilendirilebilir. Bu bağlamda mekânın yalnızlığı yalnızca fiziksel bir ayrılık değildir. Aynı zamanda insanın toplumsal ilişkilerden kopuşunun duygusal bir mesafe yaratmasının da sembolik bir ifadesi olarak da görülmektedir. Yalnızlık, mekânın içine hapsedilmiş bireyi temsil eder. Bu hem fiziksel yalnızlık hem de bireyin kendi iç dünyasında izole

oluşunun varoluşudur. Sanat çalışmalarında mekânın izolasyonu, izleyiciye yalnızlık hissi aktarmasının ötesinde, kişilere bu izolasyonun bir parçası olma, kendilerini yalnızlık durumuyla yüzleşmeye davet etme fırsatı sunar. Sanatçılar, yalnızlık ve izolasyonun mekânda bıraktığı izlere, eserlerinde sıkça yer vermişlerdir. Bu noktada seçilen sanatçı örnekleri ve kendi çalışmalarımından verdiğim örnekler, yalnızlık ve izolasyon kavramlarının mekânla olan ilişkisini somutlaştırmıştır. Sanatçılar yalnızlık duygusunu eserlerinde yer verirken, bazen izleyiciyi içsel bir yolculuğa çıkararak bu duyguyu paylaşır ve bazen de toplumsal eleştiri olarak yansıtmaktadır. Kendi çalışmalarım da benzer şekilde, yalnızlık ve izolasyon kavramlarını işleyerek, izleyiciyi hem bireysel hem de toplumsal bir düzeyde yalnızlıkla yüzleştirmeyi amaçladım. Yalnızlık kavramının görsel bir dilde ifade edilmesi mekânı ve bireysel duyguları ortak noktada buluşturup, sanatın izleyici ile kurduğu etkileşimi derinleştirmektedir. Bu bağlamda sanat, yalnızlık ve izolasyon kavramlarını toplumsal ve kültürel eleştiri aracı olarak kullanıp izleyicinin bu kavramları farklı boyutlarda ele almasını sağlamaktadır. Sanatçı yalnızlık ve izolasyonu hem bireysel bir deneyim olarak hem de toplumsal gerçeklik olarak izleyiciye sunar. İzleyiciyi yalnızlık duygusuyla yüzleştirmekle kalmaz aynı zamanda bu kavramların evrensel boyutunu da ortaya koymaktadır. Sanat yalnızlık ve izolasyon kavramlarının toplumsal boyutlarını ele alıp sorgularken, birey ile toplum arasında oluşan etkileşimlerini de irdeler. Bu süreç içerisinde sanat izleyiciye sadece görsel bir deneyim sunmakla kalmayıp aynı zamanda düşünsel ve duygusal bir sorgulama alanı da açar.

Sonuç olarak sanat pratiğinde yalnızlık ve izolasyon kavramlarının ele alınışı sadece estetik deneyim değil aynı zamanda derin toplumsal ve bireysel sorgulama süreci olarak da karşımıza çıkmaktadır. Mekânın yalnızlığı ve izolasyonu, bireyin o mekân ve kendisiyle olan ilişkisini sorgulatırken, sanatçı bu temaları çeşitli biçimlerde görselleştirerek izleyiciye yeni bir bakış açısı sunmaktadır. Sanatta yalnızlık ve izolasyon kavramlarının katmanlı yapısını ortaya koymaktadır ve izleyiciye bu temalar üzerinde derinlemesine düşünme fırsatı sağlamaktadır. Bu tezde ele alınan konular ve sanatçı örnekleri yalnızlık ve izolasyon kavramlarının sanat pratiğinde nasıl şekillendiği ve bu kavramların sanatla olan bağlamının nasıl dönüştürüldüğünü anlamaya yönelik bir çalışma olmuştur. Çalışmanın sonucunda, yalnızlık ve izolasyonun ortam odaklı sanat çalışmasıyla sanatsal bir yansıması sunulmuş, izleyiciyle bir bağ kurma ve bu kavramların derinlemesine keşfetme aracı

sağlanmıştır. Bu araştırma tezinde, sanatın karmaşık duygu ve deneyimlere nasıl şekil verdiği ve toplumsal ilişkilerin yalnızlığına dair yeni bir anlayış geliştirmesine katkı sağladığı ortaya koyulmuştur.

KAYNAKÇA

Bakır, Mustafa (2018). Yalnızlık Felsefesi, <https://fanzinapartmani.com/yalnizlik-felsefesi/>, (Erişim Tarihi: 04.10.2024).

Bergson, Henri. (2020). Madde ve Bellek. Ankara: Fol Yayınevi

Bürger, Peter (2003). Avangard Kuramı , (E. Özbek ve Ş. Öztürk Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Camus, Albert.(2019). Yabancı.(Ayça Sezen Çev.)İstanbul: Can Yayınları

Elias, Norbert (2023) Ölmekte Olanların Yalnızlığı Üzerine (O. Ekinci Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları

JUNG C.G., (2019) Nietzsche'nin Zerdüşt'ü Üzerine Seminerler (T. Berkes Çev. İstanbul: Alfa Yayınları

Kafka, Franz (2001) Dönüşüm (Ahmet Cemal Çev.) İstanbul: Can Yayınları -Dünya Klasikleri Dizisi

Köksal, Aykut (2022). Bu Mekan Artık Bu Yer Değil. İstanbul: Arketon Yayıncılık.

Loneliness and contemporary work: Multiple perspectives of analysis, Revista de Administração Mackenzie, 20(2). doi:10.1590/1678-6971/eRAMG190058

Plath, Sylvia (2013) Sırça Fanus (H. Saraç Çev.) İstanbul: Kırmızı Kedi Yayın Evi
Tosun, Nurten K. (2022). Frida Kahlo. Lavinya Dergisi, s.1

Toprak, Ömer (2023). Yalnızlık Yansımaları. İstanbul: Ketebe Yayınları.

Pessoa, Fernando (2022) Huzursuzluğun Kitabı (O. Tuncay Çev.) İstanbul Ayrıntı Yayınları

Polat, Fatih Can. (2023). Çağdaş Resim Sanatında Bir ifade biçimi olarak Yalnızlık ve Hüzün olgularının ele alınması. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Resim Ana Bilim Dalı. Konya.

Roberts, Tom ve Joel Krueger (2021). Loneliness and yhe Emotional Experience of Absence, The Southern Journal of Philosophy

Rousseau, Yalnız Gezenin Düşleri, Çev. Ester Yanarocak, Bordo Siyah Yayınları, 2006.

Siqueira, Marcus V. S., Cledinaldo A. Dias ve Barbara N. Medeiros (2019).

Sözer, Mehmet Fatih, 2023 Fredic Chopin: Hayatı, Eserleri ve Bilinmeyenleri (2023) oggusto.com

Venturi, Lionello (2005). Hieronymus Bosch'tan Bruegel'e, Rönesans'ın Serüveni içinde (S. Ersoy Çakmak Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

YAYIMLAMA VE FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesi'ne verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversite'ye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikrî mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin/raporumun tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalara (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin/Sanat Çalışması Raporunun kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin/sanat çalışması raporunun tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde/sanat çalışması raporumda yer alan, telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversite'ye teslim etmeyi taahhüt ederim. Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan **Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*** kapsamında tezim/sanat çalışması raporum aşağıda belirtilen haricinde YÖK Ulusal Tez Merkezi/ H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

Enstitü/ Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... yıl ertelenmiştir. (1)

Enstitü/ Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir. (2)

Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. (3)

18/03/2025
(İmza)
Önay YENİÇERİ

*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge

(1) Madde 6.1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Madde 6.2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

(3) Madde 7.1. Ulusal çıkarılan veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan iş birliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

Tez Danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

ETİK BEYANI

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Tez Çalışması Raporu Yazım Yönergesi'ne uygun olarak hazırladığım bu Tez Çalışması Raporunda,

- Tez/Sanat Çalışması Raporu içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- bu Tez/Sanat Çalışması Raporunun herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir Tez Çalışması Raporu çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

18/03/2025

Önay Yeniçeri

YÜKSEK LİSANS TEZİ / SANAT ÇALIŞMASI RAPORU ORJİNALLİK RAPORU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

Güzel Sanatlar Enstitüsü

SANAT PRATİĞİNDE YALNIZLAŞMA VE İZOLASYON KAVRAMLARI

Yukarıda başlığı verilen Tez/Sanat Çalışması Raporumun tamamı aşağıdaki filtreler kullanılarak Turnitin adlı intihal programı aracılığı ile Tez Danışmanım tarafından kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Raporlama Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı (%)	Gönderim Numarası
18.03.2025	70	60536	30.01.2025	%5	2535880574

Uygulanan filtreler:

1. Kaynakça hariç
2. Alıntılar dâhil
3. 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez/Sanat Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. (18/03/2025)

Önay Yeniçeri

(İmza)

Öğrenci No.: N21236848

Anasanat Dalı: Resim

Program (işaretleyiniz):

Yüksek Lisans	Sanatta Yeterlik	Doktora	Bütünleşik Doktora
X			

DANIŞMAN ONAYI UYGUNDUR.

Doç. Zuhâl Baysar Boerescu

MASTER'S THESIS /ART WORK REPORT ORIGINALITY REPORT

HACETTEPE UNIVERSITY

Institute of Fine Arts

THE CONCEPTS OF ISOLATION AND ISOLATION IN ART PRACTICE

The whole art work report is checked by my supervisor, using Turnitin plagiarism detection software taking into consideration the below mentioned filtering options. According to the originality report, obtained data are as follows.

Date Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defence	Similarity Index (%)	Submission ID
18.03.2025	70	60536	30.01.2025	%5	2535880574

Filtering options applied are:

1. Bibliography excluded
2. Quotes included
3. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read the Hacettepe University Institute of Fine Arts Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations, I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge. I respectfully submit this for approval. (18.03.2025)

Önay Yeniçeri
Signature

Student No.: N21236848

Department: Painting

Program/Degree: Master of Fine Arts in Painting

Master's	Proficiency in Art	PhD	Joint Phd
X			

SUPERVISOR APPROVAL
APPROVED

Doç. Zuhâl Baysar Boerescu

